

dirilis saati

SOSYAL VE KÜLTÜREL
GENÇLİK DERGİSİ

tevhidi gerçeğin ışığında

KIŞ 2025 / SAYI: 103

*Toplumsal Bunalımın
Son Aşaması:*

KISA VİDEO BAĞIMLILIĞI

editörden

dirilissaati@gmail.com

Diriliş Saati Dergisi olarak yepyeni bir sayıyla karşınıza çıkmanın haklı gururu içerisindeyiz. Her yeni sayıda çaba ve gayretlerimizi artırma, azim ve isteklerimizi ilk günkü gibi diriltme gayesini vizyonumuz haline getirdik. Bu yeni 103. sayımızda sosyal medyanın, ekrana bağlılığın ve bağımlılıklarımızın kutlu devamı yolunda bizleri ne kadar engellediğini, sersemlettiğini ve olası tehlikelerinden korunma yollarını kaleme aldık. Dindaşlarımız, kardeşlerimiz meydanlarda hayat mücadelesi verirken ekranlara gömülme vurdumduymazlığı içinde olan halkımıza seslenmek için çabaladık. Kardeşlik bağı sağlıklı bir biçimde nasıl muhafaza edilir ve geliştirilir, bunun üzerine kafa yorduk.

Hayatımızın her alanında bizlere kalan vakitlere boş vakit diyoruz. Lakin bu boş vakit algısı bizde sanki biraz yanlış gibi. Boş vakit değerlendirilmesi gereken, eksiklerimizi kapatmamız gereken bir alanıdır ve konfor alanlarına hiç sanmayacağımız kadar uzaklardadır. Nesillerden

nesillere boş vakit yönetme sanatını icra edebilmeyi öğrenmemiz gerek. Ekran ve teknolojinin bizlere dayattığı bağımlılıklardan kurtulma zorunluluğumuzu bir cihat kadar ehemmiyetli bilmeliyiz. Eylemsiz kalma eyleminin hakiki manasını anlamalı, hiçbir iş yapmamayı gaye edinmekten korkmalı, geri durmalıyız. Mücahid Filistinliler, direniş meydanlarında gaddar kurşunların hedefi olmaya mahkumlaştırılmışken baş parmaklarımızı Youtube Shorts videolarında kolayca kaydırıp vakit öldürmekten haya duymak için bekleyecek tek bir dakikamız dahi yok.

Kutsal Filistin topraklarında zulüm aralıksız sürüyor, dünya Müslümanları sezonluk dizilerinin keyfini sürüyor; Gazze topraklarını masum çocukların kanı bürüyor, buna seyirci kalan milyarların vaicdanları çürüyor. Ekranı kapat, meydana çık diye aylardır vaveyla edenlere kulak verelim artık. Bu bağımlılıkları başımıza şeytanın musallat ettiği muhakkak. Rachel Corrieler geçsin gözlerimizin önünden, Abdullah Galib Bergusiler, Yah-

ya Sinvarlar... Sahiden Allah yolunda gözleri kapalı şehid olan mücahidlerimizle aynı cenneti mi arzuluyoruz ellerimiz her lahza telefonda, içi boş videolarla beyinlerimizi uyuştururken?

Gurulaşmışıyla, yenisiyle, fark oluşturanaıyla tüm yazarlarımız bu sayıda vakit kavramına inovatif bir bakış açısı sunmaya gayret ettiler. Birlik olmanın biz Müslümanlar için daha mübarek, daha mühim bir anlamı olduğu aşikar. Bunun üzerinden önce kendi içimizdeki teknoloji bağımlılığımızdan gerek sıyrılmak gerekse onu optimize edebilmek üzerine yoğunlaştık. Bu kış sayımıza katkıda bulunan tüm yazar arkadaşlarımıza teşekkür ederiz. Yeni sayılarımıza yazılarıyla katkıda bulunmak isteyen gönüllü arkadaşlarımızı da aramızda görmek isteriz. 'Boş zaman yoktur, değerlendirilemeyen zaman vardır' diyerek sizleri yazarlarımız ve değerli yazılarıyla baş başa bırakalım. Bir sonraki sayımız olan ilkbahar sayısında buluşmak üzere, Allah'a emanet olun! Keyifli okumalar!

Dönemlik Sosyal ve Kültürel Dergi / Yıl: 20 Sayı: 103 KİŞ 2025

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Osman Çil Yayın Kurulu : Abdülkadir Avcı - Fatih Sevgi

Haberleşme Adresi : Çiracılar Cad. No:39 Adapazarı/Sakarya İrtibat tel: 0554 824 96 07

E-Posta : dirilissaati@gmail.com Basım Yeri : AKADEMİ MATBAA / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

içindekiler

GÜNDEM

TEK BİR SORU SORUYORUM!

MUSA DUMAN

4

DOSYA

VIDEOKOLİK İŞÇİLİK

FATİH SEVGİ

6

DOSYA

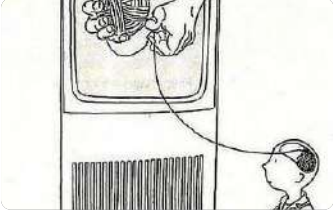

HAYATTAN KOPUK EKRANA BAĞLI BİREYLER

ABDÜLKADİR AVCI

11

DOSYA

ERKEN ÇOCUKLUKTA TEKNOLOJİ KULLANIMI

HATİCE BETÜL GÜRLER

13

DOSYA

EYLEMSİZLİK EYLEMİ

MELİK SENCER ÇAKMAK

18

ÇEVİRİ

AKSA TUFANI SİYONİZMİ SOYKIRIMCI BİR TARİKAT OLARAK DÜNYAYA TANITTI

MUSAB GÖKTAŞ

23

DOSYA

SONSUZ KISA VIDEO DÖNGÜSÜ: ALGORİTMALARIN ZİHİN OYUNLARI

RECEB FENER

26

DOSYA

SAPSANAL DÜNYA

MUSAB ALTUNKAYNAK

30

KİTAP TAHLİLİ

ÇALINAN DİKKAT

SENA GÜRLER

37

TEK BİR SORU SORUYORUM!

MUSA DUMAN

Suriye'deki savaşın yeniden alevlenmesi, ucu bucağı olmayan birçok tartışmayı temcit pilavı gibi önümüze koydu.

"HTŞ kimdir, mücahid midir, Suriye'de neler yaşanıyor, kim haklı, kim haksız?" şeklinde uzayan bir liste ile günlerdir meşgul ediyoruz.

Türkiye Müslümanları, Aksa

Tufanı vesilesi ile uzun zamandır ilk kez tek yumruk olmuşken, Suriye fitnesi yeniden harlandı ve türlü tezviratlar, bot hesaplar marifetiyle kafa karışıklığı yaratılmaya çalışılıyor.

Benim ise Suriye sürecini "İslam devrimi" olarak görenlere tek bir sorum olacak. Aksa Tufanı Savaşı başlayalı 14 ay oldu, bu savaş takdir

edersiniz ki sadece Hamas-İsrail savaşı değildi, süreç alenen ABD-İsrail-Avrupa ile, yani Batı bloku olarak nitelediğimiz ülkelerle İslam coğrafyasının bir varlık savaşına dönüştü. 14 aylık süre boyunca birçok ülkeden İsrail'e karşı cephe açıldı. Bunlar, Hamas'ın da açıkladığı şekliyle Filistin, Yemen, Lübnan ve Irak. Amerikan ve

Batı emperyalizminin karşısına Hamas, İslami Cihad vb. Filistinli gruplar, Yemenli Husiler, Lübnan Hizbullahı ve Irak İslami Direnişi dikildi. Er meydanına bu gruplar çıktı. Hepsinin ortak noktası İran destekli olmaları, bölgede İran'ın vekil güçleri olarak görülmeleri.

Tekrar altını çiziyorum, İslam coğrafyası bir varlık savaşı veriyor. Peki, sizin mücahit diye öve öve bitiremediğiniz grupların neden bir tanesi bile bu süreçte sahne almadı? Amerika'ya ve İsrail'e karşı öne atılmadı? Çoğu Selefi eğilimli mücahitleriniz, İslam ülkelerinin yaşadığı iç savaşlarda icabında kıta değiştiriyorlar. Bu yüzden isimleri bile "mobil savaşçı"ya çıktı. Neden Aksa Tufanı'nda sınırlarda mevzilenip bir füze de biz atalım, İsrail'i sıkıştıralım, Filistinli yavruların yüreği serinlesin demediler? Nerede bu Çeçenler, Tacikler, Kırgızlar? Ürdün ve Mısır sınırları neden boş?

Bu sorunun cevabını kem küm etmeden verebilecek bir baba-

yiğit arıyorum. Zira bu soru, insanların kafasındaki şüpheleri tetikliyor ve doğal olarak da sürece muhalif pencereden bakıyorlar. Sizler de görev kabilinden onlara sadece hakaret ediyorsunuz. İtikadi bir mevzu değil ya, salın insanları istedikleri gibi düşünsünler, itiraz etsinler, uyarılarını yapsınlar!

İnsanlar sizin gibi düşünsün ısrarıyla olayı saptırarak, Hamas'ta hali hazırda görevi olmayan birinin açıklamalarını "Hamas lideri" diye tedavüle sokarak kendinizi komik duruma düşürmeyin. Bu konuyu bu kadar önemsiyorsanız, insanları ikna etmek için sahici ve somut deliller getirin.

Ergen hareketlerle, farklı düşünenleri "milli güvenliğe tehdit" gibi saçma sapan argümanlarla hedef gös-

termek suretiyle kalibrenizi belli etmeyin. Unutmayın ki, ülkemizin milli güvenliğine en büyük tehdit BOP planlarıdır. Merhum Erbakan Hocamızın tabiriyle de Yahudi, şuursuz Müslümanları kendine hizmet ettirmede pek mahirdir.

İnsanların vicdanını ölçme küstahlığından vazgeçin. Merhamet duygusunu Rabbimiz bir tek size bahşetmedi. Şeytanlaştırmaya çalıştığınız insanlar, Suriyeli garip-gurebaya rejim yanlısı veya muhalif görüşte olup olmadığına bakmaksızın el uzattı, evini açtı. Çok merak ediyorsanız gidip araştırın!

Kısacası, tanımadığınız ve muhtemelen 24 saat bile bir arada duramayacağınız insanlar namına kalp kırmayın!

Vesselam...

VIDEOKOLİK İŞÇİLİK

FATİH SEVGİ

Yazılar, harfler ve karakterler sadece görsel işaretlerden ibaret değildir, onlardan gerçekten bir şeyler almak istiyorsanız duygularınızla okumanız gerekir. Yüksek ihtimalle bu satırlar arasında

fikirlerimi okuyan sizler de kısa video bağımlılığına kapıldınız ve çalışırken dahi o yapay ışığa maruz kalmanın kaçınılmaz hazzından vazgeçemiyorsunuz. Bu yüzden haddime olmayarak yazımda

anlatmak istediklerimi daha iyi iletebilmem adına sizlerden duygularınızla okumanızı rica ediyorum ve başlıyorum derdimi, derdimizi anlatmaya. İşlerimizde bile parça parça vakitler ayırarak devasa bir

gayretle kısa videolar izlemeye odaklanıyoruz. Hatta patronlarımızın bize çalışmamız için belirlediği sürede dahi bu videoları izliyoruz. Ekmeğimizi kazanırken çalışma süremizi ihlal etmemiz bizi harama sürüklemeyi mi? Molalarımızda gerçek muhabbet etmek yerine bu yapay dünyaya sürüklenmek bizi tüketim kültürünün kölesi haline getirir ve gerçek devamımızdan bihaberleştirir. Mesaimizin her anında emek vermeli, dava bilincini hiçbir zaman unutmamalı, bunun için bir iki dakikalık amellerden de, süreç gerektiren gayretlerden de geri durmamalıyız.

Kısalılar... Kısalılar deyince tabii insanın aklında bir şeyler canlanmıyor. Shorts diyelim o halde, akan sular dursun(!). Shorts, ömrümüzü adadığımız, her geçen gün daha fazla vakit ayırdığımız, vizyonumuz haline gelmiş bir velinimet... Biraz ağır ve sansasyonel geldi evet ama bu biraz bizim günlük yaşamımızda kısa videolar izlemek için ayırdığımız ya da keyfiyetimizin bizi ikna edip bize ayırttığı süreyi kendimize itiraf edemememizden kaynaklıdır diye düşünmeden edemeyeceğim. En Müslümanımız, alını huşuyla secdeye varanımız dahi o secdelerden yalnızca dakikalar sonra kısa vi-

deolarla hayat buluyor. Nedir burada secdeden alamadığı o lezzeti kısa videolarda bulduran? Hepimizin işlerimizde çay molaları vardır. Bu molalar yüzünden boyun fıtığı olmayız inşaAllah! Yahu işten güçten on beş dakika fırsat bulmuşsun, teveccüh edip iş arkadaşlarına halini hatırlını sormuyorsun, sen nasıl Müslümansın demezler mi adama? Sabahtan beridir iki üç saat aralıksız çalışmışsın, nefes nefese soluklanırken bir çay mola gelmiş, arkadaşlarından önce telefonunun ışığı vuruyor yüzüne. Hemen o kısa videoları damarlarına enjekte edip hayata, hayat zannettiğine geri

dönmeye çabalıyorsun. Adına çabaladığın patronunun hakkına girip mesai saatlerinde dahi ekrana motivesin? Kısa videolar izleyerek doldurman gereken günlük kottan mı var yoksa sen çoktan ilkel zevklerinin kölesi haline gelmişsin de bu durum seni zerre rahatsız etmiyor mu..?

Tüm Müslümanları ilgilendiren küresel intifada birinci yılını doldurdu. Kadınlar ve çocuklar pervasızca katledilmeye devam ediliyor. Katil israil medyası her zamanki kurnazlığıyla medyayı kendi mugalatalarıyla manipüle ediyor, her konuda olduğu gibi bu konuda da gerçeği saptırıyor. Filistinli mücahid kardeşlerimizin bir lahza olsun rahat bir nefes alamayışının üzerinden koca bir yıl geçmişken en azından onlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlayabilmek adına çabalamamız ve şu kısa video izleme saçmalığından sıyrılmamız, o çöplükten çıkıp temizlenmemiz gerekiyor. Nedir bu boş vermişlikteki ısrar? İnsan kendi zihniyetine bu zulmü neden yapar? Kaydır, şarlatanlıkla güldüren video; kaydır, futbolda güzel bir gol; kaydır, erkeklerin ilgisini çekebilecek müstehcen içerik; kaydır, bir

çiftin sırf maddi kaygılarla ev hayatlarını gözlerimizin içine kadar soktukları zihniyet karartıcı, kötüye ve teşhire özendirici videolar... Sayın çalışan kardeşim, sen o mola anda çayını yudumlarırken Youtube Shorts'tan jeneriklik golü izleyedur, eyvallah! Ama bil ki sen o golü izleyerek kendine görsel şölen yaratırken Filistin'de senin

basıp telefonu kapatın, telefondan çıkın! Hatta evden de çıkın, meydanlara çıkın! Din kardeşlerinin koca bir senedir şehid edilirken, kadın çocuk demeksizin gaddarca katledilirken o evlerinizdeki koltuklarınızdan hala konfor elde edebiliyorsanız, derhal ateşe verin o koltuklarınızı! Din kardeşlerinizin ocaklarında ateşler yanarken sizin

Müslüman kardeşin, Müslüman bebekler, daha dünyadan bihaber dindaşların şehit ediliyor. Sen internette sokak röportajı izlerken yırkık duvarlı evinden dışarıya korku dolu bakışlar atan din kardeşinin kalbi, çocuğuna akşam ne yedireceği endişesiyle daralıyor. Şu kafalardan çıkın artık! Ekranlardan başınızı kaldırın, kilit tuşuna

evlerinizde oturmanız haramdır. İşte böyle bir dine mensubuz biz Müslümanlar! Bu konuda, içlerimizi kor ateşler gibi yakan bu şanlı davamızda kalemim yazdığımca anlatmaya çalıştığım hiçbir cümlemin sonuna sade bir nokta ilıştirmeyi kendime yediremeyeceğim derecede öfke ve aynı zamanda hüzün duymaktayım. O cümleler ki

içlerimizi kan ağlatan Filistin davamızı anlatıyor ve nasıl ki şu an öfkeden ve hüzünden yer alıyorsa yazımda bu ünlüler, yarın aynı şekilde tüm Müslüman camiasının 'La galibe illallah' naraları atarak zafer kutladığı günlerde sevinç cümlelerinin sonunda yer alacaklar biiznillah!

Evde durmak, işsiz ve çabasız kalmak muhakkak Müs-

luman bir erkeğe yakışacak bir hareket değildir. İşinde de hakkını vermeden, mesai saatlerine riayet etmeden çalışması tasvip edilmez. Namazlarımızı aksatmayacak ölçüde mesai saatlerimize riayet etmek biz Müslümanların boynunun borcudur. İş, bir insanın namusudur. Lakin hayatının her anında olduğu gibi işinde de Müslüman olduğunu unutmamalı ve yine

Müslüman olmanın sadece namaz kılmaktan ibaret olmadığını, bir dava olduğunu unutmamalıdır. Aziz şehidimiz Metin Yüksel'in de dediği gibi: En büyük ibadet hakkı müdafaa etmektir. Bu bağlamda evimizde, sokakta, işimizde, şehir dışındayken, iş görüşmesinde, meydanlarda ve her yerde hakkı müdafaa etmek biz Müslümanların boynunun borcudur. Akılselim bir Müslüman da işinde en ufak bir fırsatta palas pandiras video izlemez, hak arayışı güder, davasını savunur, en azından gelişmeleri yakinen takip edip olması gerekenlere buğzeder. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor: Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki bu imanın en zayıf derecesidir. Allah-u Teala'yı her daim hatırlamak ve ona şükrümüzü sunmak adına nasıl ki günde beş vakit huzurunda müşerref oluyorsak öyle de kötülöklere karşı her daim karşı koyma gayreti içinde olmalıyız. Gerekiyorsa her gün her saat, iş molalarımızda dahi Filistin'deki

gelişmeleri takip etmeli, siyonist israile karşı kinimizi diri tutmalıyız, aksi takdirde insanlığın görüp görebileceği en alçakça amel olan insan öldürmenin, kadın ve çocukları haksız yere katletmenin normal olduğu ye'sine kapılabiliriz. Daha da kötüsü gün geçtikçe bu soykırıma destek verir duruma gelme olasılığının bugün gerçekleşmesi ve israilin zulmünü savunan insanların ölkemizdeki varlığıdır. Bu durumun her gün yeniden karşısında durmalıyız. Dün sanki hiç öfke duymamış gibi bugün ve yarın yeniden ve yeniden daha hiddetli bir şekilde öfke duymalı, yapabileceğimiz en ufak bir amel varsa hiç düşünmeden yapma gayreti içerisinde olmalıyız. Örneğin iş yerlerimizde bulduğumuz üçer beşer dakikalık boşluklarda Filistin'in tarihini, oradaki güncel gelişmeleri, neden onları desteklememiz gerektiğini vs. araştırabiliriz. İbrahim Peygamber'in ateşe atıldığını görüp de ona bir damlaya bile karşılık gelmeyecek miktarlarda su taşıyıp yardımına koşan karınca misali sorumlulukları var biz Müslümanların. Keza o karıncanın taşıdığı su değil kalbindeki niyet kurtaracaktı onu.

Bizler de birbirinden bihaber 'Benim edeceğim yardımdan ne olur' ordusu olmak yerine meydanlarda çoğalıp taşıdığı zerre sular birleşince deniz olup ateşi söndüren karınca- lar olmalıyız. 'Biz Müslüman- lar birlikte olunca güçlüyüz' ordusu olmalıyız. 'Bizim ni- yetlerimiz sizin sapkın pro- jelerinizi döver' ordusu olma- lıyız. Bedir'de kuşbakışıyla mağlubiyetine kesin gözüyle bakılan az sayıda Müslüman ordusunun kalplerindeki iman ve saf niyetleriyle galip geldiği gibi her şeyin sayı- dan, maddi üstünlükten iba- ret olmadığını zihinlerimize kazımalıyız.

Dilimize Arapçadan geçmiş bir sözcük var: cürmümeş- hut. İşlenirken başkaları ta- rafından görülen, şahit olu- nan suç anlamına geliyor. Ne kadar da günümüzün içler acısı tablosunu yansıtan bir kelime, değil mi? Günümüz- de artık öyle bir konuma geldik ki cebimizdeki aygıt- lardan yüzde yüz gerçek ci- nayet videoları izleyebiliyo- ruz. Tabi bu ilk başlarda ciddi bir şok etkisi oluşturunca şu anda yine normalleşmeye yüz tutmuş durumda. Sos- yal platformlar da artık bu tarz içeriklere sansür koy- mamaya başladı. Sadece

'hassas içerik' uyarısı koyup içeriği alenen yayınlamaya devam ediyorlar. Hal böyle olunca savaş topraklarında olan biten her şeyden ha- berdar olabiliyoruz. Bu du- rumda hiçbirimizin 'Benim bir şeyden haberim yok' deyip boş videolarla vakit öldürme lüksü yok. Ya bu cihazları el- lerimizden indireceğiz ya da bu cihazlardaki sosyal plat- formlar aracılığıyla dünyada zulüm gören Müslümanla- rın, Filistinli kardeşlerimizin sesi olacağız. Cürmümeş- hutlar sardı her yanımızı. Gözümüzle, kulaklarımızla şahitlik ediyoruz. Sen bu cürmümeşhutlar karşısında hesaba çekileceğimiz günde gözlerimizin ve kulaklarımızın konuştuğu ahiret gününde hesabı verebilmemizi nasip eyle ya Rab! Sen bu gaflet uykusuna dalmış Müslü- manları ömürlerini ekran- larda israf etmekten alıkoy! Sen, merhametine muhtaç olan, perişan, dağılmış, birbir- lerinin dertlerinden bihaber olan ümmeti derle, toparla Rabbim! Rehavete kapılmış kullarının uyanıp derhal se- nin razı olacağın ahvale bü- rünmelerini nasip eyle!

Muhakkak bu duaların Allah katında kabul görmesini tüm içtenliğimizle arzuluyoruz.

Lakin kabul olabilmeleri adı- na çaba sarf etmek de biz Müslümanların alametifarî- kasıdır. Yani amel işlemeliyiz ki duamızın kabulü yolunda Rabbimiz çabamızı görsün. Günlük yaşantımızda boş iş ve düşüncelerden ivedilik- le sıyrılmalıyız ki Rabbimiz bizlerden tüm duyu organ- larımızla ve ahvalimizle razı olsun. İşlerimizde devamızı aşılamalıyız, ebedi kurtu- luşumuz olan birlikte cihad arzusunu enjekte etmeliyiz gönüllere. Her daim temiz düşünce, söylem ve eylem sergileyebilmeyi otomatik davranışlarımız haline getire- cek şekilde dizayn etmeliyiz yirmi dört saatimizi. Eylerken ve söylerken kalbimiz, vic- danımız rahat olmalı. 'Saldım çayıra, Mevlam kayıra, Battı balık yan gider, İnceldiği yer- den kopsun' vs. gayriislami, hastalıklı düşünce yapıla- rını lügatımızdan çıkarma- lıyız. Müslüman kardeşleri- mizin rahatsızlığının bizleri de alenen rahatsız edeceği, harekete geçmeden nefes alamayan birer vicdan inşa etmeliyiz gönüllerimize.

Allah Filistin'i muzaffer kılsın!

HAYATTAN KOPUK EKRANA BAĞLI BİREYLER

ABDÜLKADİR AVCI

İçinde bulunduğumuz çağ bizi mütemadiyen ekrana bağımlı olarak yaşayan hayatlar kıldı. Zira bu öyle bir bağıllık ki bir an olsun telefondan ayrı kalamıyoruz. İnternetin çekmediği bir ortamda agresif tavırlar sergileyerek strese giriyoruz. Bilgisayar ve telefonla geçirdiğimiz vakit, ailemizle ve sevdiklerimizle geçirdiğimiz vakitten çok çok fazla olarak karşımıza çıkıyor. Ekrana bu derece bağımlı bir hale gelmenin tabii ki orta ve uzun vadede bize çok ciddi sonuçları oluyor. Bu sonuçların en başında elbette ki sağlığınıza olan olumsuz etkileri oluyor. Ekran bağımlılığı bir dizi sağlık sorununu da beraberinde getiriyor. En başta sürekli aşağı doğru bakmaktan ötürü boyun kasları çok fazla zorlanarak boyun düzleşmesi, boyun fıtığı gibi önemli sorunlara sebep oluyor. Yapılan araştırmalara göre Türkiye’de boyun, sırt ve omuz ağrıları sebebiyle

hastanelerin beyin cerrahi bölümlerine başvuranların sayısı her geçen gün artıyor. Birçok ağrının da sürekli ekrana bakmaktan kaynaklı olarak ortaya çıkan boyun düzleşmesinden kaynaklandığı anlaşıyor. Bunun yanı sıra sürekli ekrana bağımlı kalmanın bir tesiri olarak nörolojik rahatsızlıklar da meydana gelmeye başlıyor. Bunların başında da kronikleşen baş ağrıları yer alıyor. Maalesef ekran bağımlılığının sağlığınıza olan olumsuz etkileri bu kadarla da sınırlı değil. Bununla beraber gözlerde kuruluk ve uzun

vadede görme bulanıklığı meydana geldiğini yapılan araştırmalar ortaya koymaktadır. Eskiler ne güzel söylemiş, çoğu zarar azı karar diye. Burada ortaya koymaya çalıştığımız ölçü ekrana bakmadan tamamen uzaklaşmak değil tabii ki. Maalesef ki telefon, bilgisayar vb. teknoloji araçları küresel çağın bir gerçeği. Esas olan bunları en faydalı şekilde kullanıp bunun dışında ekran başındaki süremizi asgariye indirmek en tercih edileni. Tabii bu ideali ne kadar başarabiliyoruz orası muamma.

Sürekli ekran başında vakit geçiren bir insanda fiziksel rahatsızlıkların baş göstermesinin yanı sıra ciddi psikolojik sorunlar da baş gösterebiliyor. Zira ekran bağımlılığı bir süre sonra insanı gerçeklik algısından uzaklaştırmaya başlıyor. Her şeyi ekrandan ibaret sanmaya başlıyoruz. Gerçeklik algısını kaybettikçe de psikolojik olarak bir buhrana sürükleniyoruz. Elbette bunda ekrana olan bağımlılık sebebiyle ibadetlerin aksatılması da önemli rol oynuyor. Zira İmam Şafiî Hazretlerinin buyurduğu gibi "Hak ile meşgul olmazsanız batıl gelir sizi işgal eder". Ekran başında geçirilen süre arttıkça maale-

tırır, dert sahibi olmaya gayret eder. Ekrana olan bağımlılığımız bizleri davamıza olan sadakatimizden uzaklaştırma noktasında kilit bir role sahiptir. Zira bu böyledir, en çok ne ile meşgul olursanız hayatınız ondan ibaret olmaya başlar. Bu sebeple Müslüman bireyler olarak gelişmiş bir hayat yaşamak lüksüne sahip olmamalıyız. Her anımızı bir bilinç üzere yaşamak durumundayız. Ekran başında vakit geçirirken de bilinç üzere olmalıyız, arkadaşlarımızla beraber vakit geçirirken de.

Allah bizleri bir ömrü kendi rızası yolunda bilinç eri müslümanlardan kılsın. Ekran başında geçirdiğimiz anlarda dahi da-

çok bu süre zarfında hangi hal üzere olduğumuzdur. Mesele saatlerimizi ekran başında hiçbir faydası olmayan shorts videoları izleyerek mi geçiriyoruz yoksa bir alimi dinleyerek mi geçiriyoruz? Instagram'da hangi arkadaşımızın nerede fotoğraf çekildiğine bakmak için mi yoksa Filistin halkının sesini tüm dünyaya yaymak için kim ne paylaşıyor bunu araştırmak için mi tüketiyoruz bu vakti? Ez cümle Müslüman, hayatının her anını bilinç ile yaşayandır.

sef ama maalesef hem ibadetlerimiz aksamaya hem de Allah karşısındaki birçok sorumluluğumuzdan vazgeçmemize giden bir yol açılmış oluyor.

Müslüman en başta derdi olan insandır. Müslüman dert sahibi, meselesi olan insanlarla beraber olarak bilinç seviyesini art-

vamıza olan bağlılığımız gereği Müslümanların faydasına ne yapabiliriz, İslam Ümmeti'nin faydası için hangi twiti atabiliriz düşüncesi içerisinde olmalıyız. Zira böylesi bir bakış açısı bizleri ekran başında hakkını teslim ederek vakit geçirenlerden kılacaktır. Esas mesele ekran başında geçirdiğimiz süreden

Ekran başında dahi olsak bu böyledir ve böyle olmalıdır.

Allah her anını kendi rızası için tüketen kullarından kılsın bizleri. Davasına sadakatle bağlı, her gününü ümmetin derdiyle dertlenerek geçiren Müslüman bireylerden olmak duası ile.

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

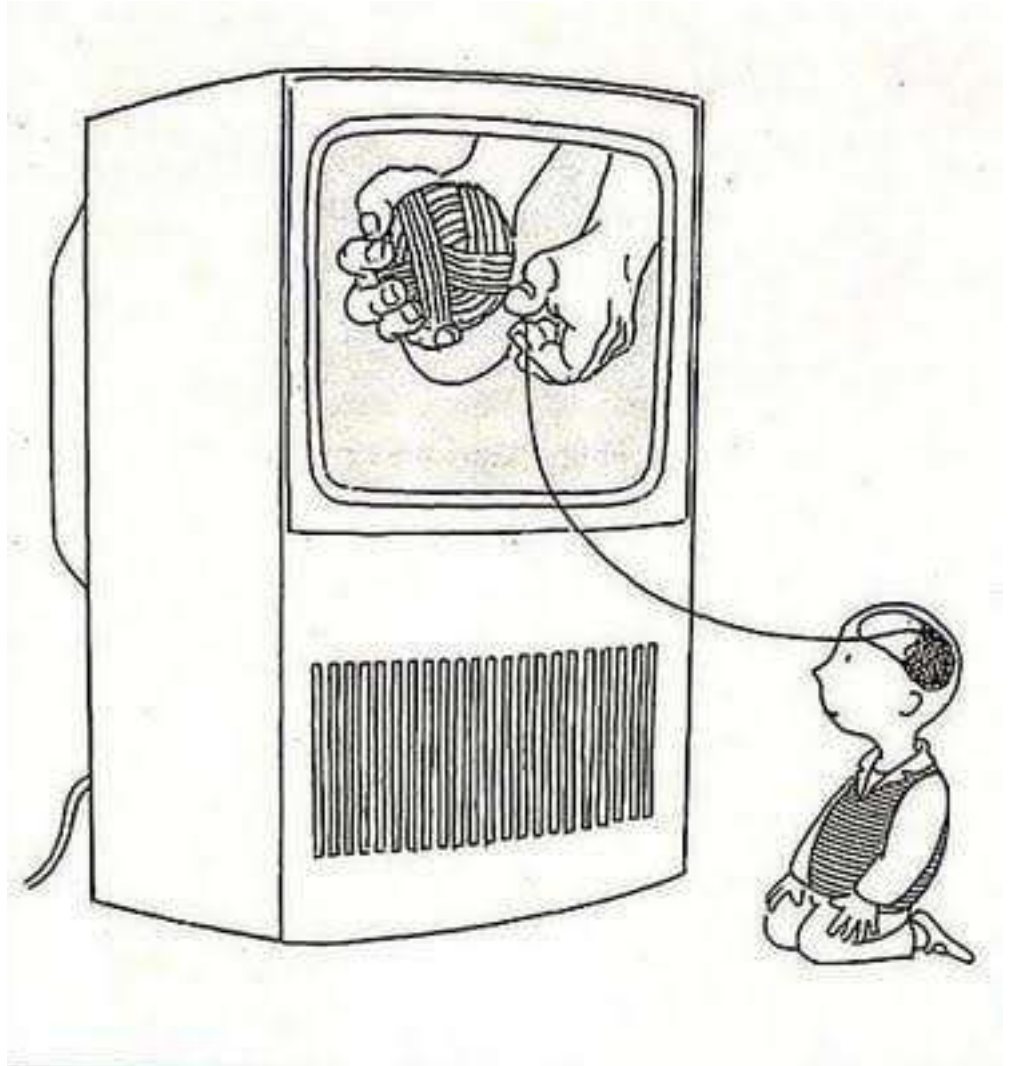
HATICE BETÜL GÜRLER

Yüzünü ilk gördüğümüz anda içimizi ısıtan minicik eller, en kıymetlilerimiz, geleceğimiz, gözümüzden sakındıklarımız yani evlatlarımız. Hastalandıklarında başında nöbet tuttuğumuz, canı yandığında canımızdan geçtiğimiz biricik çocuklarımız. Cıvı cıvı, neşeyle ellerini bize uzatıyorlar ve biz de onların minicik ellerinden tutup onları en güvendiğimiz yere götürüyoruz. Evimizin en geniş odasına, en rahat koltuğuna, televizyonun tam önüne...

Teknoloji hepimizin hayatının bir parçası. Bu teknolojinin içi-

ne doğan çocuklar da hayatı, teknolojik aletler (tablet, telefon, televizyon...) üzerinden tanıyorlar. Bir kuşak öncesinin

aksine zamanı dışarıda, fiziksel ve sosyal aktivite ile geçirmek yerine; gerek kentleşme, gerek ebeveynlerin rehabetiyle, gü-

nün büyük çoğunluğunu ekran karşısında geçirmeye başladı. Çok küçük yaşlardan itibaren, sonuçları göz ardı edilerek kullanılan teknoloji, ne yazık ki yeni nesil ebeveynliğin vazgeçilmez silahı haline geldi. Geleceğimiz için büyük bir tehlike oluşturan bu durumdan, en az

hasarla çıkmak adına gerekli önlemleri almak, çocuğa dokunan tüm insanların -gerek aile gerek eğitimciler- üzerinde bir borç niteliği taşımaktadır.

En Kritik Dönem

Erken çocukluk dönemi olarak adlandırdığımız 0-8 yaş döne-

mi insan gelişiminin en kritik dönemlerini kapsamaktadır. Nitekim beyin gelişiminin %80'i 0-3 yaş aralığında tamamlanır. Çocuk 6 yaşına geldiğinde beyin gelişiminin %90'ı tamamlanmıştır. Bu bize şunu göstermektedir. Beyin gelişiminin çok büyük oranda tamamlandığı bu

dönemde çocuk zihninin farklı şekillerde manipüle edilmesi, değiştirilmesi, desteklenmesi pozitif ya da negatif dönüşlerini bizlere verecektir.

Sınırsız Teknoloji Kullanımının Sosyal Alana ve Eğitim Alanına Etkileri

Çocukların ilk sosyal yaşantıları ailede başlayıp farklı çevrelere girdikçe sosyal gelişimleri devam etmektedir. Çocuğun dışarı çıkması farklı ortamlar ve insanlar görmesi, arkadaş edinmesi, toplumsallaşma sürecine katkı sağlayarak bireyleri topluma entegre edebilecek düzeye getirmektedir. Çocuk doğası itibarıyla hareket ve oyuna meyillidir. Esasen "Oyun" çocuğun en önemli işidir. Hareket alanı açılmayan, tablete ve televizyona bağımlı bırakılan çocuklar, sosyal izolasyon yaşamakta ve gelecekte sosyal becerileri zayıf, topluma adapte olmakta zorluk çeken yetişkinler olmaktadır.

Bugün okul öncesi dönem çocuklarında; DEHB (Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu), Otizm, Dil ve Konuşma

Bozukluğu gibi durumların artışının en önemli çevresel sebebi sınırsız teknoloji kullanımı ve sınırlı aile iletişimidir. Bizler, en kıymetlimiz dediğimiz çocuklarımızın gelişimlerine, ebeveynliğin yükünü hafifletmek adına

Ekrana bağımlı hale gelmiş minik zihinler bu dezavantajlarla eğitim hayatlarına başladıklarında, çoğunlukla okula uyumda güçlük çekmekte, yaşıtlarına yetişmekte zorlanmakta ve davranış problemleri göster-

balta vurduğumuzun ne yazık ki farkında bile değiliz. Yemediği bir yemeği yedirmek, uykuya hızlı geçirmek, misafirlikte sessizleştirmek vb. adına çocuklarımızı ekran ile uyuşturuyoruz.

mektedirler.

Hayallerin genişliğiyle andığımız, hepimizin zaman zaman öykündüğü ve özlediği çocukluk dönemi, ekrana uzun süre

maruz kalan çocuklarımızda düşündüğümüz kadar renkli olmamakta, hayalleri çizgi filmlerin ve oyunların ötesine geçememektedir. Üzerine binilip at yapılan yastığın hayalinden, 'Hadi yemek hazır.' sözü ile gerçek hayata rahatlıkla dönebilen çocuklar, ekrana uzun süre maruz kaldığında bu gerçekliği yitirip kendilerine ciddi zararlar verebilmektedirler.

Ailenin Önemi

Rabbimizin Rum Suresi 21. ayette belirttiği üzere, kendisinde huzur bulacağımız eşler yaratmasının şükürü, o eşler ile imanımızın yarısını tamamladıktan sonra köşelerimize çekilip telefonlarımıza gömülmek olmamalıdır. Gayemiz yarının Ahmet Yasin'lerini yetiştirmek ise onu yetiştirecek karargahı en güzel şekilde kurmalıyız.

Çocuklarımızı İslam'ın sözleriyle, İslam'ın sembolleriyle yetiştirmekse hedefimiz, sadece sözle-nasihatle değil, çocuğun yaşına uygun oyunlarla, ailecek söylenilen marşlarla hedefimize ulaşabiliriz. Bu noktada teknolojinin en verimli kullanımının sağlanması ve yine teknolojinin zararlarından kaçınmanın en iyi alternatifini sunmak; Anne ve babanın üzerine düşmektedir.

Teknoloji Kullanımında 3N

Ne zaman?

Özellikle yapılan en büyük yanlışlardan biri çocuğun öz bakım ihtiyacını ilgilendiren konular ile ilgili teknolojiyi kullanmaktır. Çocuğun telefonsuz yemek yememesi veya televizyon izlemekten uyumaması gibi bir sorun var ise bu alternatif bir etkinlik ile giderilmelidir.

Çocuğun sosyalleşebileceği bir ortam varsa, bu ortamlarda teşvik çocuğun akranlarıyla oynamasına yapılmalıdır. Bunun dışında kalan -çocuğun gelişimine katkı sağlayacak herhangi bir uyarıcının olmadığı, çocuğun yerine getireceği herhangi bir görevin olmadığı- süreler teknolojiyle çocuğu buluşturmak için idealdir.

Nasıl?

Çocuğun teknolojiyle buluşturulması -özellikle erken çocukluk döneminde- kesinlikle ebeveyn kontrolünde olmalıdır. Süreler kısıtlı bile olsa çocuk bu araçlarla yalnız bırakılmamalıdır. Teknolojik aletler kullanılırken çocukla ara ara iletişim devam etmelidir.

Ne Kadar?

Bir eğitimci olarak verilebilecek en iyi tavsiye, teknolojinin olabildiğince sınırlandırılmasıdır. 3 yaşa kadar çocuğun tek-

nolojik aletlerden alabileceği zarar, faydalarından çok daha fazladır. Bu yüzden çocuklar, mümkün olduğunca tablet ve televizyondan uzak tutulmalıdır. Okul öncesi dönemde de (3-6yaş) haftada maksimum 2 gün ve 20 dakikalık süreyi aşmayacak şekilde kontrollü -kendi belirlediğiniz oyun, video veya uygulamalarla- kullanılmalıdır.,

Ebeveynlere Öneriler

•Teknoloji kullanımını öncelikle kendinizde kısıtlayın. En önemli faktör **örnek olma**tır.

•Çocuğun teknoloji kullanımı yönündeki taleplerini reddederek değil, **alternatif üreterek** cevaplayın.

•**Ev içi aktiviteleri arttırabilirsiniz.** Çocukların hayal dünyaları çok geniştir. Yastıkları üst üste koyarak kale, tencereye vurarak davul yapabilir. Evdeki materyalleri kullanarak bir oyun tasarlayabilir veya oyunu çocuğunuz ile birlikte kurabilirsiniz.

•Hayal gücünün ve dil becerilerinin gelişmesinde **kitap okumak** çok önemlidir. Çocuğun yaşına uygun kitaplar okumak ve bu kitaplar üzerine konuşup oyunlar oynamak, teknoloji bağımlılığının önlenmesine yardımcı olacaktır. Kitapların maddi anlamda çok yüksek olduğu

bu dönemde kütüphaneye üye olmak hem maddi yükü alacak hem de çocuğunuzun kütüphaneye bilincinin oluşmasına fayda sağlayacaktır.

•Çocuklar doğaları gereği genellikle farklı yerler görmeyi ve hareket halinde olmayı severler.

Aile gezileri yapmak (Tiyatro, doğa gezileri, fuar gezileri, sergi ve müze gezileri) deneyimler sunacak hem de aile içi iletişiminizi güçlendirecektir.

•Teknoloji bağımlılığını önlemek için çocukları akranlarıyla görüştürmek bir alternatif olabilir.

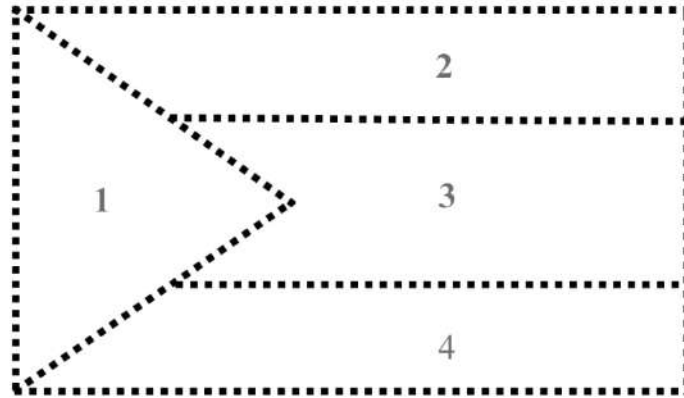
Akranları ile iletişimde olmak çocuğun keyifli vakit geçirmesini ve sosyalleşmesini sağlayacaktır.

•Çocuğu enerjisini atabileceği aktivitelerle yönlendirmek (Bisiklete binme, yürüyüş, yüzme...) hem teknolojik aletlere olan ihtiyacını azaltacaktır hem de daha zinde olmasını sağlayacaktır.

"Ey Rabbimiz! Bizi Sana boyun eğenlerden kıl, neslimizden de Sana itaat eden bir ümmet çıkar, bize ibadet usullerimizi göster, tevbemizi kabul et; zira, tevbeleri çokça kabul eden, çok merhametli olan ancak Sensin." (Bakara Sûresi, 128)

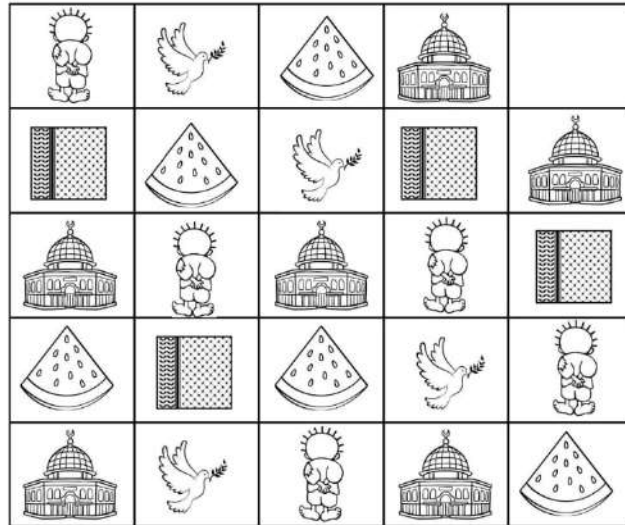
*Çocuklarımızın hem gelişimlerini desteklemek hem de değerlerimizi aşlamak adına örnek birkaç etkinlik sunuyorum. Keyifli çalışmalar. (48-72 Aylık çocuklar için uygundur.)

Noktaları birleştirilim. Verilen numaralara göre boyayalım.

1 Kırmızı
2 Siyah
3 Beyaz
4 Yeşil

Nesneleri sayalım her nesnenin sayısını aşağıdaki kutucuğa yazalım. Sayısı en fazla olan nesneleri istediğimiz renge boyayalım.

Hatice Betül Öğretmen

EYLEMSİZLİK EYLEMİ

MELİK SENCER ÇAKMAK

İblîs: "İnsanların yeniden diriltileceği güne kadar bana yaşama fırsatı ver" dedi. (A'raf, 14)

Allah da: "Tamam, artık sen kendine yaşama fırsatı verilenlerden birisin" buyurdu. (A'raf, 15)

Bunun üzerine İblîs şunları söyledi: "Beni azdırmana karşılık, yemin olsun ki ben de kul-larını saptırmak için senin doğru yolun üzerinde pusu kurup oturacağım." (A'raf, 16)

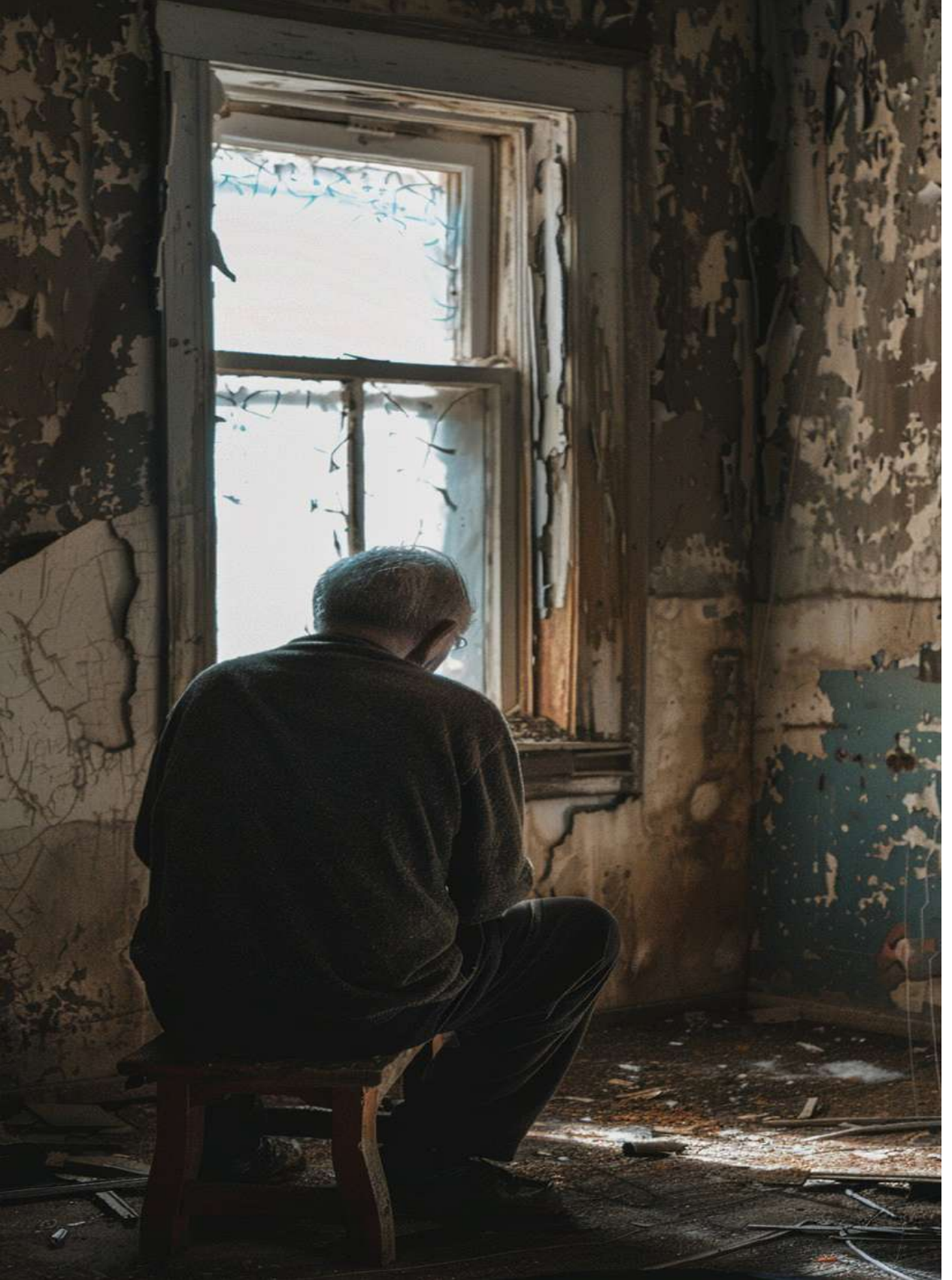
"Sonra onlara mutlaka önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Sen de onların çoğunu şükredici bulamayacaksın" dedi. (A'raf, 17)

Allah da: "Kınanmış ve rahmetimden kovulmuş olarak haydi defol oradan! Artık insanlardan kim sana uyarsa, yemin olsun ki, hepinizi cehenneme tıkayacağım" buyurdu. (A'raf, 18)

A'raf Suresi'nin bu ayetlerinde, Allah ile İblis arasında gerçekleşen diyaloga konu olan insanoğlunun, İblis nezdinde-

ki konumunu açık bir şekilde idrak edebiliyor olması gerekir. Ayetlerde anlatıldığı üzere cennetten kovulan İblis'in, daha evvel cennette Allah'a itaat eden bir kul olduğu görülüyor. Düşünsenize, binlerce yıl, -Allahualem- Allah'a hizmet ve itaat edip mükafatlandırılan bir varlık, birdenbire karşısında sınıfça kendisinden düşük gördüğü başka bir varlığa secde etmesi gerektiği emrini alıyor ve nefis sahibi olan bu varlık, kendisini azdıran nefesine galebe çalamayarak, esasen Rab-bine secde etmemiş oluyor ve Allah katında kınananlardan ve rahmetinden kovulanlardan oluyor. Allah nazarında çok kötü bir konuma gelen İblis'in, insanoğluna beslemiş olduğu düşmanlığı, insanın bizatihi kendisinin tahayyül dahi etmesi mümkün değildir. Bu katıksız düşmanlığı yapan İblis, Rabbin dosdoğru yolu üzerine pusu kurmuş ve insanoğlunu haklamak isteğiyle beklemeye ant içmiştir.

Muhakkak ki Allah'ın dosdoğru yolu belli ve sabittir. Ama insanın karşısında öyle azılı, öyle sinsi, öyle planlı bir düşman var ki salt "fısıltılarıyla" değil; dünden bugüne dostlarıyla da iradelere hücum etmektedir. Bazen dini, bazen politik, bazen mali ve bazen de teknolojik kimlikleriyle somutlaşan bu "çağdaş fıravunlar", emperyalist menfaatlerle, popüler kültürün de desteklediği "internet kültürü" çatısı altında kendini gösteriyor ve kontrol altına almak istedikleri güruhun(!) iradelerini saf dışı bırakmak suretiyle, önce zaman algılarını sonra da zihinlerinde bulunan düşünceleri ve fikirleri sömürüyorlar. İnsanoğlu için birbirinden kıymetli olan bu mücevher kavramları kaybetmesi ve bu kavramlara yabancılaşması, maalesef ki onu topyekün tüketen bir topluma dönüştürüyor. Elbette bu yazımızda üzerinde durduğumuz tüketim sorunsalı, fiziksel bir olgudan çok, soyut birer olgu

olan "irade, zaman ve atalet" nosyonlarını ilgilendiriyor.

Tüketim toplumunun iradesine kendini kaptıran insan, Allah'ın kendisine bahsetmiş olduğu kıymetli zamanı boşa geçirmek üzere ortaya bir irade koymamaya saatlerini, günlerini, haftalarını, aylarını, yıllarını ve hatta ömrünü, internet kültürü içerisinde bulunan dijital mecralarda tüketiyor. Tabii ki dijital ortamların insanın yaradılış amacına bir araç olabileceğini söylemek mümkün olmakla beraber asıl değinilmesi gereken ve tehlikeli olan tarafı, dijital ortamların insan nezdinde bir araçtan bir amaca geçiş eylemi içerisinde olmasıdır.

Günümüzün çağdaş firavunlarını arkasına alıp, silikon vadilerinde insanoğluna hizmet adına(!) ürettikleri dijital ortamlar ve sosyal medya mecraları

şu an da maalesef ki onların dünden bugüne olan ince planlamalarının birer eserleridir. Şu an çatısı altında bulunduğumuz teknoloji çağını baz aldığımızda görüyoruz ki ortaya koydukları bu eserler neticesinde insanlara yutturdukları en büyük zoka maalesef ki "atalet" yani eylemsizlik içinde "reels ve shorts" gibi sosyal medya ortamlarında kaybolmaları ve kaybolduklarını dahi fark edemeyişleridir. Buradan hareketle hızlı bir akış sunan bu tür ortamlar, her zaman faaliyet içerisinde varlığını sürdürürken, onu tüketenlerin zihni faaliyetlerini sonlandırarak yok hükmüne indirgemektedir.

Burada görüyoruz ki şeytanın emri ile hareket eden dostları, bu tür sosyal medya mecralarında konformist ve hedonist bir dünya görüşünü insanlara

aşıyor. Bu zehri zihnine alan insan, sürekli bir şekilde haz dürtüleri ile hareket etmek suretiyle, çevresinde olan biten her şeye adaptasyon ve uyum içerisinde olma zorunluluğu hissederek, iç disiplin yani irade zafiyeti gösteriyor. Bu düşmanlara karşı ortaya koyulamayan irade eksikliği neticesinde açığa çıkan "hedefsizlik", insanı adamakıllı tembelleştiriyor. Ve böylece görüyoruz ki artık sosyal medya içerisinde bir kimlik oluşturan tembel Müslümanlar türüyor. Reels ve shorts bataklığına saplanan ve reaktif konuma geçen zihinleri, adeta kabulleniş bayrağını açarak bu fevkalade durumu normalleştiriyor.

Elbette insanın bu olağanüstü durumu kabullenmesi bir anda gerçekleşmiyor. Kişiler, kurumlar, örgütler ve toplumlar "şok etkisi" bırakan meselelere karşı birtakım refleksler gösterebilseler de sosyal medya batağına saplanan insanda kesinlikle bir şok etkisi durumu söz konusu değildir. Buradaki insan "suyu ısınan kurbağaya" benzer. İçinde bulunduğu suyun yavaş yavaş ısınmasıyla zihni uyuşan insan, atalet batağından kendini kurtarabilecek gücü bulamaz çünkü irade refleksleri gevşemiş ve kaybedilmiştir.

Atalet akabinde gelen tembellik, dava sahibi insanda bir vicdan mukayesesi yapma arzusu doğuruyor ve bir yanlışın içerisinde olduğunu düşünerek çevresinde olup bitenlerle ilgili kayıtsız kalamayacağı sorumluluğunu hissediyor. Elbette dava sahibi insan gündem adına olsun, taşımış olduğu ideolojik meseleler olsun, eylem açısından bir tutum içerisine girmek istiyor. Bu tutum dün ve öncesinde direkt sahada faaliken bugün maalesef Instagram ve X benzeri mecralarda faaldir. Sahalardan uzaklaşıp konfor alanına çekilen Müslüman birey artık harekete geçmek gerektiğinde bundan söz etmesinin, konu hakkında yerli-yersiz gürültü çıkarmasının yeterli olduğunu düşünüyor ve ajite olmayı yaratıcı eylem yerine sayıyor.

Sosyal medya mecralarında vicdanını rahatlatma açığını bulan direnişçi(!) konfor alanı içerisinde çıkmayı reddederek tembelleştirdiği ruhunu huzur(!) ile doldurur ve beraberinde bir de düşüncelerde hedonist yaşam kırıntıları oluştuğunda artık sosyal medya mecralarından gelen manipülasyonlara açık bir zihin inşa etmiş ve haliyle anlık haz temalı günahlara dalma kapılarını aralamış olur. Tem-

bellik adı altında insanın davasına sırt çevirebilmesi yüksek oranda mümkün olduğu kadar, kendisine farz olan ibadetlere dahi yüz çevirebilmesi yine bu oranda mümkündür. Dava-uyaniş-direnış bilincini kendisini soktuğu mecralarda kaybeden insan, "nisyan"dan -unutan-geldiğini unutarak ne yazık ki Rabbini de unuttur. Ve artık İblis intikamını bir kez daha almış ve en büyük düşmanı olan insanı, kendisini de yaratan Rabbinden yüz çevirtmiştir.

Rabbini tanımayan insan anlık haz veren mecralarda gününü gün etmekte ve eylemsizliğini tembelliği, tembelliğini eylemsizliği takip etmektedir. Kısa vadeli düşünceler gelip gitmekte ve düşüncede güçlükler çekilmektedir. Bugünü, yarını, uzağı ve elbette ahireti görememektedir. Günlük hayatının sanal saatleri içerisinde karşısına çıkan, gündemi ve çağı ilgilendiren, vicdanını rahatsız etmesi ve onu birtakım önlemler almaya itmesi gereken problemler, anlık görülmek suretiyle geçilerek, duyarsızlaşmasına neden olur. Bu alışkanlık, atalet ve rehabetin ta kendisidir. İnsan adım adım nasıl dava bilincinden konformizm ve oradan da hedonizme adım attıysa, fitratın aksine olan faaliyetleri de onu yavaş yavaş

psikolojik bunalımlara itecektir. Aslında bahsi geçen bunalımlar bir bakıma ruhun imdat çılgınlarıdır. Bir mum ışığına dönmüş olan dava ateşini yeniden harlamak adına bu çılgınlara kulak vermek kaçınılmazdır.

Nasıl ki insan, birden bire bu duruma düşmediyse, yine aynı şekilde birden bire bu kötü durumunu iyiye evriltemeyecektir. İnsanın bu şeytani yoldan ilahi yola kendisini atması adına gerçekleştirmesi gereken güçlü planlar yapma ihtiyacı vardır. Öncelikli olarak farkındalık oluşturup ahvalini analiz etmeli ve ortaya bir irade koymasına engel olan kötücül duygulara sahip olduğu sorunsal durumunu kabul etmelidir. Bu planda öncelik olan "duygu" kontrolünü gerçekleştirip, ilahi davaya ışık tutan güçlü duygular ile hareket eder konuma gelmesidir. Akabinde oluşturulan güçlü duygular, insanı önce düşüncede var edecek sonra da fiziksel olarak ortaya irade koymasını sağlayarak eylemde var edecektir. Eylemde var olmaya başlayan insan konfor alanından çıkıp Allah'ın zikredildiği sahalarda olması adına irade gösterecek ve sürekli kontrol altında tuttuğu benliğini,

Rabbine emanet ettiği tefekkür deryalarından ayırmayacaktır. İnsanın kendisini, kendinden

daha iyi tanıyan bir varlığa teslim etmesi zaruridir. Bu varlık ise Rahman ve Rahim olan Allah'tır. Allah insanı başıboş bırakmamıştır ve ona vermiş olduğu bir günü yani yirmi dört saatini planlasın diye namazı emretmiştir. O halde insan planlı yaşamak adına ortaya bir irade koyduysa bu zaman dilimini namaz ile çevreleyecektir. Akabinde bu çevrelenen alan içerisinde Allah'ın emretmiş olduğu bütün farz ibadetlerini gerçekleştirip duygularını güzelleştirecek; düşüncelerini şekillendirecek; iradesini güç-

lendirecek; eylemlerini Allah adına yapacaktır. Ve böylelikle sahalarda direniş içerisinde olan Müslüman, ekranı ve sosyal medyayı amaç edindiği gaflet uykusundan uyanarak, bu mecraları sosyal ortamlar olarak değil, taşımış olduğu ideolojiyi büyük kitlelere aktarmak, kamuoyu oluşturmak ve oluşturulan kamuoyunu güncel tutmak adına kullanılan bir takım araçlar olarak görecektir.

Tembellik tamamıyla benliği başıboş bırakmak manasına gelmektedir. Benliği başıboş

bırakmak esasen Allah'ın sultasını reddetmekten başka bir anlama gelmemektedir. Oysa ki Rabbimiz, "İnsanoğlu, başıboş bırakılacağını mı sanıyor?" (Kıyamet, 36) ayetiyle bizleri uyarmaktadır. Sosyal hayatta ve davamız adına sesimizi yükselttiğimiz meydanlarda, benliğimizi irademiz ile kontrol altına almamız, atalet gömleğini üstümüzden çıkartmamız ve proaktif bir yaklaşım içerisinde olmamız duasıyla.

AKSA TUFANI SİYONİZMİ 'SOYKIRIMCI BİR TARİKAT' OLARAK DÜNYAYA TANITTI

JOSEPH MOSSAD

Çeviri: Musab Göktaş

Soru artık, İsrail hükümetinin ırkçı ve soykırımcı olup olmadığı değil, İsrail'deki Yahudi çoğunluğun, Filistinlilere yönelik suçlarına destek vererek bu tanıma uyup uymadığıdır.

Aralık 2022'de Benjamin Netanyahu'nun liderliğindeki mevcut İsrail kabinesi iktidara geldiğinden bu yana, batıdaki ana akımda ve İsrail siyasi muhalefeti arasında bile, bu hükümetin Yahudi üstünlüğü savunan, ırkçı bir yönetim olduğu konusunda bir görüş birliği oluştu. Hükümetin, İsrailli Yahudi seçmenlerin çoğunluğunun tercihlerinin açıkça ifade edilmesiyle "en aşırı", "en köktenci" ve "en ırkçı" hükümet olarak tanımlanıyor. Diğer yandan İsrail'in "ilk faşist" hükümeti olarak nitelendiren bir kesim de bulunuyor.

Netanyahu hükümetinden iki yıl önce, tarihsel olarak İsrail'i destekleyen batılı insan hakları örgütleri, İsrail'in kuruluşundan bu yana ırkçı bir "apartheid"

devleti olduğunu belirtmişti. Filistinliler ve onların destekçileri de bu etiketi, en azından 1960'lardan bu yana İsrail'i tanımlamak için kullanmışlardır.

İşte bu uluslararası kınamalara hedef olan aynı hükümet, Filistin halkına karşı soykırımcı bir savaş başlatmış ve bu savaşta 100.000'den fazla Filistinliyi öldürmüş, yaralamış ve iki milyondan fazla kişiyi de yerinden etmiştir.

Buna rağmen bu hükümet ve soykırımcı savaşı, ABD ve Avrupa'nın müttefikleri tarafından desteklenmekte, silahlandırılmakta ve finanse edilmekte, önceki eleştirilerini unutan bu ülkeler, İsrail'in suçlarını haklı çıkarmaktan geri durmamaktadırlar; tıpkı daha önce, Yahudi yerleşim kolonisini "apartheid" suçlamalarına karşı savundukları gibi.

Ancak giderek artan bir şekilde tartışılan soru, artık İsrail hükümetinin ırkçı, faşist ya da

soykırımcı olup olmadığı değil, İsrail'deki Yahudi nüfusunun çoğunluğunun da bu tanımlamalara uyup uymadığı ve bu hükümetin, gerçekten de sadece İsrail Yahudi siyasi kültürünün bir yansıması olup olmadığıdır.

'Artık marjinal değil'

Ortadoğunun Gözü baş editörü David Hearst, İsrailli Yahudiler arasında soykırımcı ırkçılığı savunanların – askerler, şarkıcılar, sanatçılar ve politikacılar dahil – "artık marjinal" olmadığını gözlemlemiştir. "Bunlar, ana akım İsrail'in düşündüklerini temsil ediyorlar. Filistinliler hakkında konuştuklarında soykırımcı, ırkçı ve faşist oldular – utanmadan. ırkçılıklarıyla gurur duyuyorlar ve bunu şaka yaparak dile getiriyorlar" diyor Hearst.

Siyonizm hareketi, kurulduğundan bu yana, Filistin'in yerli halkı olan Filistinlileri etnik olarak

temizlemeyi hedeflemiştir.

İsrail Demokrasi Enstitüsü ve Tel Aviv Üniversitesi'nin Barış Endeksi anketlerine göre, Gazze'ye yönelik İsrail'in yoğun bombalamalarının başladığı bir aydan uzun bir süre sonra, "İsrailli Yahudilerin %57,5'i, İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (IDF) Gazze'de yeterince güç kullanmadığını söyledi, %36,6'sı IDF'nin uygun bir güç kullandığını, sadece %1,8'i ise fazla güç kullandığını düşündüklerini belirtti."

İsrailli gazeteci Gideon Levy, İsrailli Yahudilerin soykırımcı görüşlerini ve Filistinlilerin etnik temizliğine verdikleri desteği yorumlarken şaşkıncıdır: "Ya 7 Ekim gerçekten bir şeyleri değiştirdi ve bunları yüzeye çıkarmayı meşrulaştırdı ya da bu İsrail'in gerçek yüzü!" dedi ve ekledi: "Hangisinin doğru olduğunu bilmiyorum."

Ancak Levy'nin yanıtı şaşırtıcıdır, çünkü Siyonist hareketin kurulduğundan beri belgelenmiş olan ırkçılığı ve Filistinlileri etnik olarak temizlemeyi hedeflediği gerçeği ortadadır.

İsrail basını, Gazze'deki Filistinlilerin etnik olarak temizlenmesi ve potansiyel olarak Mısır Sina Yarımadası'na sürülmeleri konusunu oldukça "makul" bir

şekilde ele alarak, bunu "Gazze halkına umut ve barışçıl bir gelecek sağlamak için dünyadaki en uygun yerlerden biri" olarak tanımlamaktadır.

Peki, bu öneriye karşı, aynı şekilde İsrail'in Yahudi yerleşimcilerinin ABD ve Avrupa'ya, özellikle Almanya'ya gönüllü olarak taşınmalarını öneren bir karşı teklif sunulamaz mı? Zira bu, "İsrailli Yahudilere umut ve barışçıl bir gelecek sağlamak için dünyadaki en uygun yerlerden biridir."

Bu özellikle doğrudur, çünkü İsrailli yetkililer ve entelektüeller sıklıkla "kötü" ya da "zor" bir mahallede yaşadıklarını, hatta "ormanda" olduklarını iddia ederler. Avrupa ve ABD, çok düşük güvenlik endişeleri ile çok daha üstün mahallelerdir. Sonuçta, Avrupa "bir bahçedir", oysa "dünyanın geri kalan kısmı bir ormandır", diye açıklamıştır Avrupa Birliği dış politika şefi Josep Borrell.

AB'nin Alman Başkanı Ursula von der Leyen de "Yahudi kültürü, Avrupa kültürüdür" diyerek "Avrupa kendi Yahudi kimliğini değerli kılmalıdır. Böylece Avrupa'daki Yahudi hayatı yeniden gelişebilir" demiştir.

Bu bağlamda, İsrailli Yahudilerin, bir milyondan fazlasının za-

ten Avrupa ve ABD pasaportlarına sahip olduğu göz önüne alındığında, gönüllü olarak Avrupa'ya taşınmaları, Filistin halkını (ve daha geniş anlamda Orta Doğu'yu) 1880'lerden ve özellikle 1948 sonrasında itibaren Siyonist kolonizasyonun getirdiği şiddet ve savaşıardan kurtarırdı.

Belki de İsrail ve batılı destekçileri, Filistinlilerin sürülmesi için gizlice Kongo veya Kanada ile görüşmeler yapmak yerine, Birleşmiş Milletler ve Arap ülkeleri, batılı ülkeleri İsrailli Yahudileri kucaklamaya davet etmelidir.

Soykırımcı bir tarikat

Son anketler ve analizler, İsrail'in Yahudi vatandaşlarının büyük çoğunluğunun Filistinlilere yönelik nefret ve soykırımcı tutumlarını ortaya koymaktadır. Bu da, onların Avrupa ve ABD'ye taşınmalarının daha fazla mutluluk ve huzur getireceğini düşündürmektedir.

Ayrıca, Filistinlilerin yok edilmesini, İsrail'in kimlik bulduğu batılı medeniyet ve değerlerini "kurtarmak" amacıyla haklı gösterenler, kendilerini bu medeniyetin kalbinden ve Filistin direnişinden uzak bir şekilde daha iyi bir durumda bulacaklardır.

Son olarak, Avrupa Komi-

syonu'nun antisemitizmle mücadele ve Yahudi hayatını teşvik etme koordinatörü Alman Katharina von Schnurbein, "Avrupa, Yahudi mirası olmadan Avrupa olamaz" demiştir. "Yahudi mirası, Avrupa'nın DNA'sının bir parçasıdır. Ve Avrupa kurumları olarak, Yahudi mirasını korumak, onu güvence altına almak ve değerini bilmek istiyoruz. Bu, antisemitizmle mücadele ve Yahudi hayatını teşvik etme stratejisinin temel bir yönüdür" diye eklemiştir.

Böyle bir teyidin ardından, Avrupa'nın kapılarının bu sefer Yahudilere açılacağını beklemek gerekir, tıpkı 1930'lar ve 1940'lar gibi değil. Ya da 1939'da Nazi'lerden kaçan Yahudi mültecileri kabul etmeyi reddeden ve onları Avrupa'ya

geri gönderen ABD, bu sefer İsraili Yahudileri daha iyi mahallelerine kucak açarak kabul edecektir.

Birçok İsraili psikiyatrist, 7 Ekim'den sonra iş yüklerinin arttığını ve ruh sağlığı sisteminin çökme noktasına geldiğini belirterek, Birleşik Krallık'a göç etmiştir.

Bu şaşırtıcı değildir, çünkü 1948'den bu yana, Filistinlilere yönelik kitle katliamlarını ve savaşları destekleme, İsrail'de tüm toplum ve hükümet kesimlerin gerçek bir soykırımcı tarikat haline gelmiştir. Onları kendilerinden kurtarmanın tek yolu, onları yeniden programlamaktır. Bu, şüphesiz uzun ve karmaşık bir süreç olacaktır ve birçok İsraili Yahudi için yıllarca süren beyin yıkamanın tersine

çevrilmesini gerektirecektir.

Belki de Avrupa'daki güvenli ortam, İsraili Yahudileri etnik temizlik ve soykırıma bağlılıklarından kurtarmak için harika bir psikoterapi yeridir.

Joseph Massad, New York'taki Columbia Üniversitesi'nde modern Arap politikası ve entelektüel tarihi profesörüdür. Birçok kitap ve akademik makale yazmıştır. Kitapları arasında Colonial Effects: The Making of National Identity in Jordan, Desiring Arabs, The Persistence of the Palestinian Question: Essays on Zionism and the Palestinians ve son olarak İslam in Liberalism bulunmaktadır. Kitapları ve makaleleri on iki dile çevrilmiştir.

Sonsuz Kısa Video Döngüsü: Algoritmaların Zihin Oyunları

RECEB FENER

Günümüzde sosyal medya, yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline geldi. Özellikle kısa videoların popülaritesi hızla arttı ve bu tür içerikler, platformların en çok tercih edilen özellikleri arasında yer alıyor. YouTube Shorts, Instagram Reels, TikTok ve X'teki kısa video bölümleri gibi formatlar, kullanıcıya hızlı, eğlenceli ve kolayca tüketilebilir içerikler sunuyor. Fakat bu süreç, yalnızca yüzeyde görüldüğü gibi değil. Bu kısa videoların

arkasında, kullanıcı deneyimini yönetmek ve yönlendirmek için sürekli olarak çalışan karmaşık algoritmalar bulunuyor.

Algoritma nedir ?

Algoritma, belirli bir sorunu çözmek ya da bir işlemi gerçekleştirmek için adım adım izlenen talimatlar dizisidir. Bilgisayarlar, yazılımlar ya da makineler bu adımları takip ederek verilen bir görevi yerine getirirler. Algoritmalar, hem günlük hayatta hem de dijital dünyada kullanılır. Ör-

neğin, bir matematik problemini çözmek için izlediğimiz formüller bir algoritma gibidir; adımları sırayla takip ederek doğru sonuca ulaşırız.

Bir başka örnek, e-posta filtreleme sistemleridir. E-posta servisleri gelen mesajları analiz eder ve belirli kurallara göre karar vererek, mesajları "gelen kutusu" veya "spam" klasörüne gönderir. Bu işlem, arka planda çalışan bir algoritma sayesinde gerçekleşir. Algoritma, e-pos-

tanın içeriğine, gönderenine ve daha önceki benzer mesajlarla olan ilişkisine göre bir karar verir.

Reels algoritması nasıl çalışır ?

Reels’lerde algoritmanın çalışma mantığı, kullanıcıların ilgi alanlarını ve etkileşimlerini analiz ederek, onlara en uygun ve çekici içerikleri sunmayı hedefler. Bu süreçte, algoritma birçok farklı veriyi kullanır ve her kullanıcının deneyimini kişiselleştirir.

Algoritma, kullanıcının hangi videoları beğendiğini, paylaştığını, yorum yaptığını ve ne kadar süreyle izlediğini inceler. Uzun süre izlenen veya tekrar izlenen videolar, kullanıcının ilgisini çektiği sinyali verir ve benzer içeriklerin daha fazla gösterilmesine neden olur. Geçmişte izlediğin içerik türleri, hangi hesapları takip ettiğin ve hangi konularda arama yaptığın gibi bilgiler, algoritmanın senin ilgi alanlarını anlamasına yardımcı olur. Örneğin, bir kullanıcı sık sık moda içerikleri izliyorsa, algoritma ona daha fazla moda ile ilgili Reels önerir.

Algoritma, videoların konusu, kullanılan müzikler, hashtag’ler ve açıklamalar gibi içerik unsurlarını analiz eder. Bu unsurlar, videonun hangi kullanıcılara gösterileceğini belirlemede önemli rol oynar. Popüler mü-

zikler ya da sık kullanılan trend hashtag’ler, videonun daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlar.

Reels algoritması, kullanıcıya yalnızca takip ettiği hesapların içeriklerini değil, ilgisini çekebilecek ama henüz keşfetmediği hesaplardan da videolar sunar. Bu sayede kullanıcı, yeni içerik oluşturucuları ve ilgi çekici içerikleri keşfetme fırsatı bulur. Algoritma, platformdaki yeni ve popüler içerikleri öne çıkarmaya çalışır. Trend olan videolar ve popüler içerikler daha fazla kişiye gösterilir ve kullanıcının ilgisini çekecek içeriklerin sürekli değişmesini sağlar.

Temelde Reels algoritması, kullanıcıları platformda daha uzun süre tutmayı hedefler. Bu yüzden, kişisel ilgi alanlarına dayalı içerikleri sunarak kullanıcıların izleme deneyimini optimize eder. Her etkileşim, algoritmanın seni daha iyi tanımasına ve önerilerini daha isabetli yapmasına yardımcı olur.

Dopamin nedir ve algoritmaların dopamin üzerindeki etkisi nasıl gerçekleşir?

Algoritmalar, izleyiciyi platformda daha uzun süre tutmak için oldukça üst düzey stratejiler kullanır. Özellikle kısa video platformları, hızlı tüketilen içeriklerle kullanıcıyı sürekli bir döngüde tutarak izleme süre-

sini artırmayı hedefler. Bunun altında yatan temel mekanizmalardan biri de dopamin salgılanmasıdır. Dopamin, beynin ödül ve motivasyon sistemiyle bağlantılı bir nörotransmitterdir. Kısacası, beynimizde “mutluluk hormonu” olarak bilinir ve her olumlu deneyimde küçük miktarlarda salgılanır. Sosyal medya platformlarında izlenen kısa videolar, kullanıcıya sürekli yeni ve ilgi çekici içerikler sundukça bu sistem tetiklenir.

Tavşan deliği kavramı nedir ve algoritmalar bu etkiyi nasıl yaratır?

Sosyal medya algoritmalarının dopamin etkisini anlamamanın en iyi yollarından biri, bunu “tavşan deliği” metaforu ile açıklamaktır. Tavşan deliği, genellikle bir olayın ya da sürecin, derinlemesine ve kontrolsüz bir şekilde içine çekilme halini simgeler. Bu terim, dijital dünyada, özellikle sosyal medya platformlarında, bir içerikten diğerine sürüklenerek zamanın nasıl hızla geçip gittiğini ifade etmek için kullanılır.

Dopamin ve sosyal medya algoritmalarının etkileşimi, tam da bu tavşan deliğine düşme sürecini başlatır ve hızlandırır.

Her şey bir kullanıcının sosyal medya platformuna girişiyle başlar. Bir video

izlediğinde, beyinde dopamin salgılanır ve kullanıcı kısa süreli bir haz duygusu yaşar. Ancak dopamin etkisi hızla azalır ve beyin bu ödül hissini yeniden yaşamak ister. İşte bu noktada algoritmalar devreye girer ve kullanıcının ilgisini çekecek yeni videoları peş peşe sunar. Bu döngüde kullanıcı, bir video izledikçe daha fazlasını arzulamaya başlar ve farkına varmadan kendini sürekli yeni içerikler izlerken bulur.

Tavşan deliği metaforu burada tam anlamıyla devreye girer: Kullanıcı başlangıçta yalnızca bir iki video izlemeyi planlarken, her yeni videoyla derinlere doğru çekilir ve videolar arasında ilerledikçe zaman algısı kaybolur. Her izlenen video, bir öncekinden farklı veya daha ilgi çekici olabilir. Bu çeşitlilik ve yenilik de dopamin seviyesini yeniden tetikleyerek, kullanıcıyı içerik tüketiminde daha derinlere çeker. Tavşan deliğine

düşüğünüzde, nasıl çıktığınızı fark etmeksizin gittikçe daha derinleşirsiniz; benzer şekilde sosyal medya algoritmaları da kullanıcılara sonsuz bir içerik akışı sunarak onları dopamin aracılığıyla ekranda tutmaya devam eder.

Örneğin, bir kullanıcı Instagram Reels’de eğlenceli bir kedi videosu izleyerek başlar. Bu basit ve keyifli içerik, kullanıcıda küçük bir tatmin ve dopamin artışı yaratır. Fakat algoritma, izleme alışkanlıklarını analiz ederek hemen ardından kullanıcının hoşuna gidebilecek yeni videolar önerir; belki bir komedi skeçi, belki de kısa bir gezi videosu. Her izlenen yeni içerik, kullanıcıyı adım adım daha derin bir tavşan deliğine sürükler. Bir sonraki içerik, bir öncekinin sağladığı ödül hissini yeniden yaratmaya çalışırken, kullanıcının bu döngüden çıkması gittikçe zorlaşır.

Algoritmaların gücü, tam da bu noktada devreye girer: Kullanıcıyı, dopamin salınımı üzerinden sürekli yeni içeriklere yönlendirirler ve bu, platformda geçirilen zamanı arttırır. Tavşan deliği derinleştikçe, kullanıcı aslında ne kadar süre geçtiğinin farkına varmaz, çünkü her yeni video bir önceki videonun dopamin etkisini artırmak üzere seçilmiştir. Bu, bir kısır döngü haline

gelir: Algoritma daha fazla içerik sunar, dopamin salgılanır, kullanıcı daha fazla izler, ve böylece döngü devam eder.

Bu noktada, algoritmaların sunduğu içerikleri kendi ihtiyaçlarımıza göre optimize etmek büyük önem taşır. Nasıl mı? İlk adım farkındalıktır. Sosyal medyada geçirdiğimiz zamanı ve hangi içeriklerle etkileşime geçtiğimizi bilinçli olarak kontrol etmek, algoritmanın üzerimiz-

deki etkisini azaltabilir. Örneğin, sadece faydalı bulduğumuz ve bize katkı sağlayacak içeriklerle daha fazla etkileşimde bulunmak, algoritmanın bizi daha yararlı içeriklere yönlendirmesine neden olabilir. Aynı zamanda, belirli hesapları takip etmek, ilgi alanlarımızı belirlemek ve içerikleri daha bilinçli bir şekilde filtrelemek de algoritmayı lehimize çevirmeye yardımcı olabilir.

Algoritmaları tamamen kontrol

edemesek de, etkileşimlerimizi dikkatle seçerek dijital dünyada daha verimli ve bilinçli bir deneyim yaşayabiliriz. Unutulmamalıdır ki algoritmalar, bizim davranışlarımıza göre şekillenir. Bu nedenle, algoritmaların bizi yönetmesine izin vermek yerine, onları ihtiyaçlarımız doğrultusunda yönetmek, dijital hayatta daha sağlıklı bir denge kurmamıza yardımcı olacaktır.

SAPSANAL DÜNYA

MUSAB ALTUNKAYNAK

Ülkemizde, mazinin literatüründe kendine isim edinmiş, eski-lerin tabiriyle "altın çağ", yeni neslin kullandığı dil ile de "alfa nesil" olarak tanımlanabilecek bir jenerasyon mevcut. 1990'lı yılları doyusıya yaşamış, hem daha eski dönemlerin sokak oyunları, komşuluk ilişkileri gibi gündelik aktivite ve durumlara daha samimi bir ortamda şahit olmuş hem de ateri, bilardo gibi salon oyunları ile birlikte bilgisayarların yaygınlaşmaya başladığı ilk sanal heyecanın yaşattığı tecrübeyi henüz çok da kirlenmemiş bir fitratla tatmış, nam-ı diğer "90'lar nesli". Yazılı olmayan kurallarla yaşamış, yine dönemin en azılı güruhlarının bile uyduğu adab-ı muşeret kurallarına büyük ölçüde uymuş bir nesil. Dönemin ebeveynlerinin hakkında bilgi sahibi olmadıkları uygulamalara kısıtlamalar getirerek kendi çocuklarını korumaya çalışan bir nesil. Ailelerin, çocukları okula veya sokağa çıktığında, gözüyle izleyemezse bile gittikleri yerlerdeki öğretmenlerinin, komşu-

larının, mahalle abilerinin hem çocuklarını hem de çocukların fitratını nasılsa koruyacağına inandığı bir nesil. Hasılı bu döneme göre çok daha imrenilesi bir dönem ve o dönemi yaşamış bir nesil.

Derdimiz, tasamız "ah nerde o eski günler" serzenişini anmak, çocukluğumuzu hatırlayıp duygulanmak değil. Şimdiki kaygıların, korkuların hem o zamanki

hem de daha önceki dönemlerde de yaşanmasına rağmen korkuların başa gelmemesi için alınan önlemlerin neden bugünkü dönemde işe yaramadığı, o dönemin saflığının neden şimdilerde kaybolduğu, o döneme göre bunca imkanın nesli yüceltmek yerine neden tahribatına yol açtığıdır bizim tasamız. Dedik ya; yazılı olmayan kurallarla yaşamış bir nesil

diye. Her dönem aynı haşarı-
lıkları yapabilme potansiyeline
sahiptir çocuklar. Ancak haşarı
da olsa, çoğunluğunun uyduğu
kurallar değişmezdi. Mızıkçılık
yapan, edebe mugayyer davra-
nan tipler dışlanırdı, her mevsim
farklı bir oyun dönemi olur-
du ve bu genel bir kabulmüş gibi
toplucu oyun geçiş dönemleri-
ne uyulurdu. Öyle ki, oyunların
bile genel geçer kuralları vardı.
Mahallelerde bu oyunlar için
belli bölgeler vardı, her oyun her
bölgede oynanmazdı. En bilinen
ve yaygın kural da akşam ezanı
okununca, oyunun neresinde
kalındığının bir önemi olmaksı-
zın durdurulur ve her çocuk evi-
ne koşardı. Bugüne uyarlanmış
hali ile, akşam ezanı dönemin
"pause" görevini görürdü. Ak-
şam olunca genelde tüm aile bi-
reyleri evde olurdu, zira çoğun-
lukla tüm kötülüklerin karanlığın
gölgesinde gerçekleştiği inancı
hakimdi. Topluma faydası ol-
mayan bireylerin ve mekanlar-
ın akşamdan sonra faaliyetleri
başlardı. Dolayısıyla salt bu ku-
ral bile uygulandığında, koca bir
neslin büyük çoğunluğu büyük
oranda hem fıtraten hem fiilen
büyük oranda korunmuş olu-
yordu.

Her aile çocukları evine ya-
kın okullara, kendi akranlarıyla,
genelde tanınan öğretmenle-
re gönderirdi. Tek tip kıyafet

uygulaması vardı. Maddi du-
rum farkına bakılmaksızın tüm
çocuklar genelde aynı sınıfta,
aynı sıraları paylaşırdı, aynı öğ-
retmenden aynı azarı işitirdi.
Böylelikle sosyal statü farkı en
aza indirgenirdi. Hülasa koca bir
neslin ukdeleri de mutlulukları
da üzüntüleri de ve hatta anıları
da aynıydı.

Peki, teknolojinin ve buna doğru
orantılı olarak imkanların artma-
sıyla birlikte, nesiller arasındaki
bariz kalite farkının -ki çok daha
kalitesiz veya fazlasıyla yoz-
laşmış bir nesil var bugün- asıl
sebebi ne olabilir? Eskiden ço-
ğunlukla akşam ezanıyla alınan
güvenlik önleminin yerini bugün
GPRS cihazları, güvenlik kame-
raları alamıyorken, dışarıda sıfır
maliyetle oynanabilen oyunların
hazzı bugün ciddi paralar har-
canıp alınan bilgisayar oyunları
ve sosyal medya uygulamaları
veremiyorken, şehirleşen ve
büyüyen yaşam alanlarımızın
içerisinde çocuklar için ayrı-
calıklı onlarca oyun merkezle-
ri kurulduğu halde ekranların
başından çocukları kaldırıp o
heyecanı yaşatamayan sebep
nedir? Bizler, aileler, ebeveyn-
ler bir şeyi mi yanlış yapıyoruz,
yoksa yanlışlar yapabilmemiz
için global düzenin bizlere im-
kan adı altında sağladığı sanal
dünyayı mı kullanamıyoruz?

Soruların cevabını verebilmek

için değil bu satırlar, belki de
soruların sayısını arttırmak için.
Bazen cevabının bilinmediği
soruların insanı almaya zorla-
dığı önlemler, belki de büyük
felaketlerin önüne geçilmesi-
ni sağlar. Bu durum tamamen
dışa kapanıklıkla altından kal-
kılabilecek bir durum değildir
elbette. Değişen dünya düzeni,
bir şekilde bizleri de oluşturmuş
olduğu girdabın akımına çek-
mekte, kendi düzenine adap-
te etmeye çalışmaktadır. Eski
neslin çocukları ve bu dönemin
ebeveynleri olarak bizler de
en az çocuklar kadar bu de-
ğişimlere maruz ve muhatabız.
Sadece neslimizi değil, kendi-
mizi de korumakla mükellefiz.
Sanal hatta sapsanal bir dün-
ya var artık önümüzde. TDK'da
karşılığı olmayacak bir kelime
ile niteleyebileceğimiz kadar
sapsanal bir dünya. Çantaları-
mızda, cebimizde, kolumuzda
aksesuar olarak taşıyabilecek
ve dünyanın bir ucuna ulaş-
abilecek imkanı veren bir dünya.
Eskiden yapılan tüm aktiviteleri
artık yapmak yerine yapanla-
rı izlemeye yeltendiren, anıları
paylaşmak yerine bunları bi-
reylere izletip duygu paylaşımı-
nın bile bireyselleştiren ve tüm
bunları yaparken/yaptırırken de
zamanla bunları rutin bir aktivi-
teymiş gibi hissettirecek kadar
başarısından bir an olsun ödün
vermeyen bir dünya. Bizlere her

tarafa erişim imkanı sağlarken aynı zamanda kendi istediği şekilde zalim/mazlum ayırımı manipüle ettirebilecek güce de sahip bir dünya. Ve bizler, eski güzel günlerimizden anıları bu dünyada arıyoruz çoğu zaman. Artık çoğu zaman en duyarlılarımız bile bu sanal dünyadan eskilere ait esintilere denk gelmeye çalışıyor, kendisine zamanında kuralına uygun verilen ahlaki kendisinden sonrakilere bir nebze de olsun hissettirebilmek veya öğretebilmek için.

Öylesine zaman öğütücü ve aldatıcı bir dünya ki, benliğimizde saklı olanı kendinde aratır da içerisinde esamesini barındırdığı sanal etiği bir nimetmiş gibi bizlere koklatır. Tebessüm edebilmek adına umut kapısı olan bir dünya, tebessüm ettirebilmek için insanları kılıktan kılığa

sokarak yalancı bir şöhretin kucağına iten bir dünya.

Evlerimizden çıktığımızda bile bizleri göz ve düşünce hapsine alabilecek kadar güçlü materyalleri yanımızda taşıyacak, hatta yüklü oranlarda paralar harcatarak bu materyallere gözümüz kadar iyi baktırabilecek bir dünya. Ama bu dünyanın da gerçekleri var elbet. Burada anlatılanları görebilmek için ekranın başından kalkmak yetiyor. Gülebilecek aktivitelere sahip bir çevremiz olduğunu anlayabilmek için başımızı çevirmemiz gereken bir ekran. İhtiyaç sahiplerini gerçek gözlerle seçebilmek için gözümüzü kapamamız gereken bir ekran. Zamanın nasıl da bereketli olduğunu anlayabilmek için, aslında ne işe yarayabileceğimizi görebilmek için kulak ardı edebileceğimiz

bir ekran. Bazen asıl ait olduğumuz yerlere, meydanlara tekrar inebilmemiz için üzerine basıp kırmamız gereken bir ekran.

Ekranlar bir araç olmalı, dünyamız gerçek. Hala nefes aldığımız farkına varmak için, hala umudumuz olduğunu görebilmek için, hala insan olduğumuzu ve bazı kavimlerin insanlıktan çıktığını anlayabilmek/anlatılabilmek için, hala nesli korumak için bir yol olduğunu görebilmek için, gerçekleri elle tutabilmek için, eski güzel günleri bir an veya anı olarak değil bir mücadele sonucu elde edilen bir emek olduğunu görebilmek için bu sapsanal dünyaya bir es vermemiz gerekiyor.

Daha gerçek bir dünyada yeni nesilleri yaşatabilmek dileğiyle...

NESİLDEN NESİLE: İLETİŞİM VE ZAMANIN KIYMETİ

MERVE ÖZGÜN

Akıfta bulunmak, bir sohbetin derinliğinde saatlerce kaybolmak... Zamandan habersiz, sıcak ve samimi bir şekilde hemhal olduğumuz zamanlar... Konuştuğum bazen sustuğum, kelimelerin bazen bakışlara döndüğü güzel zamanlar. Koşturmak zorunda olmadığımız, sakin nefes alarak hayatın tadına vardığımız, tefekkürle düşündüğümüz günler vardı. Dua ile sırların çözüldüğü zamanlar vardı. Oysa şimdi, en küçük aralarda, ders aralarında, yemek aralarında, hatta namaz aralarında bile elimiz kayıp gider telefonla-

ra. Gerçekten şöyle durup da kendimize dışarıdan bir baksak, şaşırarak şey değil mi? Bu bize ait olan, bizde durmalı. İnsanlık, konuşma becerisi, anlama hali... Bunlar nereye gitti? Yeri ne neyi koyduk da artık varlığı bile aranmıyor, sorgulanmıyor?

Etrafımıza dönüp baktığımızda, bunca kötü haber bulunca, bugün genç yaşta akıl almaz şeyler yapan insanlar görüyoruz. Gençler, küçükler... Daha 15 yaşında, sohbet nedir, bilirler mi? Sıcak bir aile yuvası gerçekten var mı? Görmeye cesaretimiz

var mı? İsmet Özel'in dediği gibi, aynada ruhunu görmeye cesaret edecek kaç kişi kaldı? Karşıdaki insan, ailem, sevdiğim... Hangi haller içerisinde debeleniyor? İçinde bulduğumuz bu karmaşık, aceleci, son bulmaya yaklaş-

mış dünyada, gerçekten akıl sağlığımız, ruh sağlığımız, beden sağlığımız hangi ölçüde? Yanında olduğumuz insanı, ona göre bilmek mümkün mü?

Bunun için, bu kıymetli zamanı kendimize verebilmek için, gerçekten kendimize ve ailemize ayırdığımız zaman nelerle bölünüyor? Gözümü açtığım gibi elim gittiği o telefon, bana sunduğu binlerce haberle ruh halimi değiştiren, beni benden alan bu telefonlar, bu internet, bu medya, bu çarpık haberler... Bu sonu nereye varacağı belli olmayan haller... Biz hangi medeniyetten geldik? Osmanlı medeniyeti... Büyüklerimizden, Sadettin Ökten hocamızdan duyduğumuz kadarıyla bir kültür vardı. Bazen büyüklerimiz, gerçekten çözemeyecekse, faydası bulunmayacaksa kardeşine "Nasılsın, ne hal üzeresin?" diye bile sormazlarmış. Bu sohbetsizlikten mi? Hayır, ruhu en özünden görme cesaretinden, koşulsuz sevgiden, koşulsuz merhametten. "Olur ya, açıklayamaz ha-

lini. Olur ya, söyleyemem, ya-lana başvurmak zorunda kalır," diye düşünerek sorulmazmış. O hallerde kardeşine sadece dua edilir, yanında bulunulmuş. Birlikte, beraber... Ama şimdi yakın arkadaşımız yapay zeka. Enteresan değil mi? Yapay zeka bu kadar yerleşti, bu kadar kökleşti. Artık büyüklerimize de sormuyoruz merak ettiklerimizi. Bazen soracak bir büyük de bulamıyoruz. Çünkü ne konuşacağız, değil mi? İnsanlar buna gidiyor. "E hadi bana bunun ne faydası var?" Oysa biri olma, bütün olma, bazı sıkıntılardan arınma böyle mümkün.

Günümüz dünyasında teknoloji her yaştan insanın hayatına derinlemesine işlemiş durumda. Dedelerimiz, ninelerimiz, torunlarımız... Hepimiz ekranlara hapsolmuşuz. Misafirlikler, aile buluşmaları eskiden sıcak sohbetlerle doluyken, şimdi telefonlara gömülmüş gözlerle geçiyor. Oysa eskiden büyüklerimizin anlattığı hikâyeler, paylaştığımız dertler ve gönülden gelen dualar hayatımıza anlam katardı. Şimdi ise ekrana dokunan parmaklar ve sessiz boşluklar hâkim.

Kuşaklar arasındaki empati kayboluyor. Torun oyun oynuyor, dede televizyon izliyor... Herkes bir odada ama kimse birbiriyle gerçekten iletişim

kurmuyor. Oysa dedelerimizden, ninelerimizden öğrenebileceğimiz o kadar çok şey var ki! Onların hayat tecrübeleri, sabırları, zor zamanlarla başa çıkma yöntemleri bizlere yol gösterebilir. Aynı şekilde gençlerin de onlara öğreteceği, paylaşacağı yeni şeyler var. Ama bu öğrenme ve paylaşma süreci ekranda değil, göz göze, yürekten gelen sohbetlerle mümkün.

Telefonları bir kenara koyup ailemizle gerçek bağlar kurmak, kuşaklar arası bağı güçlendiren en önemli adımdır. Gerçek sorunlarımızı konuşmak, birbirimizin halini hatırlarını sormak, insani ilişkilerimizi yeniden canlandırmak gerekiyor. Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.)

"Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalış" sözü, zamanın ne kadar kıymetli olduğunu hatırlatır. Zaman, teknolojiye değil, sevdiklerimizle geçirdiğimiz anlamlı anlara adanmalıdır.

İmam Gazali'nin dediği gibi, "Zaman, hayatın kendisidir." Hayatımızı ekranlara bağımlı geçiriyorsak, aslında hayatımızı ve zamanı israf ediyoruz demektir.

Büyüklerimizin hikâyeleri, bize geçmişimizi ve köklerimizi öğretir. Onları dinlemek, anlamak, hayatın gerçek anlamına ulaşmamızda bir köprü olabilir. Sonuçta, teknolojiye değil, birbirimize odaklandığımız bir yaşam bizi hem dünyada hem de ahirette huzura kavuşturur.

DİJİTAL DİKKAT(SİZLİK)

ÜSAME PAMUKÇU

Son yıllarda dijital medya platformlarında kısa süreli içeriklerin popülaritesi ve tüketimi hızla artmıştır. Bu akım ilk olarak TikTok'la başlayıp, uygulamanın çok hızlı bir şekilde büyümesinin ardından Instagram'da reels ve Youtube'da shorts olarak karşımıza çıkmıştır. Hızlı ve kolay tüketilebilir videolar sunan bu platformlar internet kullanım alışkanlıklarımızı köklü bir şekilde değiştirmiştir. Ancak bu yeni içerik formatının olumsuz etkileri de dikkat çekmektedir. Özellikle uzun süreli işlere odaklanamama, dikkat dağınıklığı ve sabırsızlık gibi sorunlar, kısa süreli içerik tüketimiyle ilişkilendirilmiştir.

Kısa videoların bir avantajı, bilgiyi hızlı ve kolay tüketilebilir hale getirmeleridir. Kullanıcılar, birkaç saniyelik videolarla bilgi edinebilir, vakit geçirebilir veya yeni bir şey öğrenebilir. Bu

içeriklerin bir diğer özelliği ise anında tatmin sağlamalarıdır; insanlar, uzun bir süre boyunca vakit harcamadan hızlıca beğenip geçebilirler. Ancak bu hız, beyin üzerinde uzun vadeli bazı etkiler yaratmaktadır. Kısa ve sürekli değişen görsel uyaranlar, beyni sürekli olarak yenilik aramaya teşvik eder. Bu durum, dikkat süresinin kışalmasına ve uzun süreli odaklanma gerektiren işler karşısında sabırsızlığa

yol açmaktadır. Dikkat üzerine yapılan araştırmalar, dijital platformların algoritmalarının kısa ve ilgi çekici içerikleri daha fazla ön plana çıkardığını göstermektedir. Bu, kullanıcıların dikkatlerini daha kısa süreli içeriklerde yoğunlaştırmalarına neden olmaktadır. Örneğin, bir TikTok videosu ortalama 15-60

saniye sürerken, daha uzun videoların izlenme oranları önemli ölçüde düşmektedir. Algoritmalar, bu kısa içeriklerin daha fazla izlenme ve etkileşim aldığını fark ettiğinde, kullanıcıların karşısına sürekli bu tarz videolar çıkarmaktadır. Sonuç olarak, kullanıcılar uzun süreli bir filme veya bir kitaba odaklanmakta zorlanabilirler.

Bu kısa videoların sürekli tüketilmesi, öğrenme sürecini de etkilemektedir. Araştırmalara göre, kısa süreli

içerikler hızla tüketilse de bilgilerin uzun süreli hafızaya kaydedilmesi zorlaşmaktadır. Kısa ve yüzeysel bilgilere dayalı bir öğrenme süreci, derinlemesine anlama ve analiz etme yeteneğini zayıflatabilir. Özellikle genç kullanıcılar, bu platformlara maruz kaldıklarında, uzun vadeli odaklanma ve problem çözme yetilerinde gerilemeler yaşamaktadır. Aynı zamanda, bu tür içeriklerin beyne sağladığı anlık dopamin artışı uzun süreli ve zorlayıcı görevlerde sabırsızlık yaratmaktadır. Örneğin, bir öğrencinin bir ders çalışması ya da bir araştırma yapması gerektiğinde, kısa videoların sağladığı hızlı tatmin ile kıyaslandığında bu görevler sıkıcı ve zorlayıcı bir hale gelmektedir.

Bununla birlikte, kısa içeriklerin psikolojik etkileri de göz ardı edilmemelidir. Sürekli kısa videolar izlemek, kullanıcılarda tatmin eşiğini düşürebilir. Yani, insanları uzun süreli işler veya projelerden tatmin olmayı zor bulur hale getirmektedir. Daha karmaşık ve derinlemesine işlerle uğraşmak yerine sürekli olarak kısa, yüzeysel bilgilerle vakit geçirme eğilimi gösterebilirler. Bu durum, bireylerin sabırsızlık ve hızlı tüketim alışkanlıklarını arttırmasına yol açmaktadır.

Dijital medya tüketiminin artmasıyla birlikte dikkat dağınıklığı, toplumsal bir sorun haline gelmiştir. İş yerlerinde verimlilik düşüklüğü, öğrenciler arasında akademik performansın gerilemesi ve günlük hayatta yapılması gereken görevlerin ertelenmesi gibi sonuçlar gözlemlenmiştir. Uzun süreli dikkat ve odaklanma gerektiren işler, giderek daha fazla insan için zorlayıcı hale gelmektedir.

Kısa içerikler, bilgiye hızlı ulaşma avantajı sağlasa da, dikkat sürelerini olumsuz etkileyerek daha derinlemesine düşünme ve analiz etme yeteneğini zayıflatmaktadır.

Peki kendimizi bu içerikleri tüketme noktasında nasıl dengeleriz ve sınırlandırabiliriz?

1. Zaman Yönetimi

Kısa video izleme süresini belirli zaman dilimleriyle sınırlayarak başlayabiliriz. Örneğin, günlük belirli bir saat veya 15-30 dakikalık aralıklar koymak, bu alışkanlığı kontrol altında tutmamızı sağlar. Telefonlar veya uygulamalar üzerindeki zamanlayıcı ve dijital sağlık araçlarını kullanarak bunu uygulamak kolaylaşır.

2. İçerik Filtreleme

Tükettiğimiz videoların içeriği ve kalitesi çok önemlidir. Kısa

videolar sadece eğlence değil, aynı zamanda eğitici ve birçok konuda hızlı bilgi alabildiğimiz içerikte videolara da sahiptir. Bu yüzden takip ettiğimiz içerik üreticilerini ve sayfaları gözden geçirip daha verimli ve anlamlı içerikler tüketmeyi tercih edebiliriz.

3. Dijital Detoks

Dijital detoks yapmak, bir süreliğine sosyal medya ve kısa video içeriklerinden tamamen uzaklaşmak, zihinsel rahatlama sağlar. Bu süre zarfında kitap okumak, spor yapmak veya kendimizi geliştirmek istediğimiz bir konuyla ilgili çalışmalar yürütmek gibi alternatifler faydalı olabilir.

4. Ekran Süresi İzleme

Birçok telefon, günlük ekran süresini izlememize imkan tanır. Bu özelliği kullanarak günlük ne kadar vakit harcadığımızı görüp bunu, kendimize koyduğumuz bir hedef süre doğrultusunda azaltmaya çalışabiliriz.

Dijital içerik tüketimimizi sınırlamak için bahsettiğimiz bu yöntemler, dikkat dağınıklığını önlemenin yanı sıra zihinsel sağlığımızı da korur. Bu bilinçli seçimler sayesinde, teknolojiyi daha etkili bir şekilde kullanarak üretkenliğimizi artırabilir ve genel deneyimimizi daha anlamlı hale getirebiliriz.

ÇALINAN DİKKAT

SENA GÜRLER

“Yaşamayı denedim ama dikkatim dağıldı.”

“Neden odaklanamıyoruz” sorusuna yanıt arayan Johann Hari, son zamanların en büyük sorunlarından biri olan dikkat ve odaklanamama meselesini ele alıyor. Teknolojiden uzak kalmak hedefiyle yaptığı bir gezi esnasında gittikleri bir yerde mekanın tanıtımı için bir rehber veya yazılı birkaç yönerge yerine ellerine bir iPad ve kulaklık tutuşturulmasıyla farkındalığı oluşmaya başlayan yazar, her alanda tek-

nolojiye yönelme alışkanlığının vardığı noktayı gözler önüne seriyor.

Odaklanamama sorununun her yerde herkesi çepeçevre kuşattığını, dünyanın en dingin ve huzurlu diye bilinen yerlerinde dahi bu sorunla karşı karşıya kaldığını ifade eden yazar, çağımızın parolasını “Yaşamayı denedim ama dikkatim dağıldı” olarak ifade ediyor.

Johann Hari’nin Paris ziyaretinde Mona Lisa’yı görmeye gitti-

ğinde kendisi gibi onu görmek için toplanan ve görebilmek için itişip kakışan kalabalığın Mona Lisa tablosunun yanına gelip gelmez sadece fotoğraf çekilip birkaç saniye bakıp oradan ayrıldığını görünce, yaşadığı farkındalık daha da güçleniyor ve ardından irade gücü üzerine çalışan bir profesörle konu hakkında bir görüşme gerçekleştiriyor. Bu görüşmede profesör kendisinin de geçmiş yılların aksine odaklanma sıkıntısı yaşadığını ve sık sık telefonda oyun oyna-

diğini ifade ediyor. Bu ve bunun gibi birçok vakaya tanıklık eden yazar, odaklanamama sorunu üzerine bir kitap hazırlamaya karar veriyor.

“Çok fazla kitap okuduğum zaman dönüştüğüm kişiyi seviyorum, sosyal medyada çok fazla vakit geçirdiğimizde dönüştüğüm kişiyi sevmiyorum.”

Kitabın hazırlık sürecinde teknolojiden uzak bir 3 ay geçirmek ve dijital detoks yapmak planıyla yaşadığı şehirden uzak bir yere giden Johann Hari, akıllı telefonu veya internete bağlanan bir bilgisayarı olmaksızın bu süreyi geçiriyor ve bu süreçteki tecrübelerini kitap içerisinde paylaşıyor. Çevrimiçi kalma hır-sının bazen kendisini de çepe-çevre kuşatmasından endişe duyarak e-posta dahi almayan bir telefon seçen yazar tüm bu

sorunları “ben çözdüm, siz de çözebilirsiniz” gibi bir bakış açısı ile değil, okurla aynı yerden bakarak anlatıyor. Özellikle geçirdiği sürecin başlangıçta çok keyifli ve heyecanlı olduğunu, uzun zamandır okumadığı kitaplara yöneldiğini, kitabını yazmak üzere harekete geçtiğini, ancak ilerleyen haftalarda zorlayıcı bir hal aldığını ifade eden yazar, 3 aylık süreci teknolojiden uzak bir şekilde geçirdikten sonra sürecin sonunda eski kullanım ve tüketim alışkanlıklarına geri döndüğünü ifade ediyor. Zira teknoloji tüketicisinin karşısında oldukça sistemli bir ürün var ve bu ürün kendisine bağımlı hale getiriyor. Bu noktada yazar şun-ları söylüyor:

“Bu sorun için bireysel sorumluluk almamız gerekiyor elbette, ama daha derinde yatan etmen-

lerle baş etmek için hep birlikte kolektif sorumluluk da almamız gerekiyor.”

Teknolojinin kendisine bağımlı hale getirmesi ile ilgili yaptığı birçok görüşmeyi aktaran yazar özellikle Google ve Facebook gibi şirketlerin bu sorunun beslenmesine hizmet ettiklerini, bu konuda çözüm bulabilmek için de en başta bu şirketlerin adım atması gerektiğini söylüyor.

Burada “sonsuz kaydırma icadı”nın sahibi Aza Raskin’den söz ettiği bölüm oldukça dikkat çekici. Bu icattan önce internet sayfalarına ayrılmıştı ve bir sayfa sona erdiğinde bir sonrakine geçmek için bir sekmeye tıklamanız gerekiyordu. “Bir an durup “buna bakmaya devam etmek istiyor muyum” sorusunu sormanıza izim veren bir seçimdi bu.” Aza ilk etapta ica-

dından gurur duyuyor. Ama sonrasında etrafındaki insanların değiştiğini gözlemlemeye başlıyor. Cihazlarından uzak duramaz hale geldiklerini fark ediyor ve hatta kendisi de bu durumu yaşıyor. Sonsuz kaydırma icadından sonra Twitter kullanım süresinde yaklaşık bir hesaplama ile %50 artış olduğunu ifade ediyor Aza. Onun bu icadı olmasa başka aktivitelerle geçirilebilecek olan böylesine kıymetli bir zamanın bir icat neticesinde büyük bir ziyana uğradığını gören Aza "tam da bu konuda başarı kazanmaya başladığımız noktada midem kaldırmamaya başladı" diyor ve konu hakkındaki incelemelerini sürdürdükçe "daha fazla tüke-

tici ve daha fazla kayıp zaman" beklentisinin bu uygulamaların hepsinin ortak meselesi olduğunu görüyor. Bu konuda ses çıkarmaya ve bundan rahatsızlığını dile getirmeye başladığında da ne kadar ilk etapta alay konusu olsa da daha sonra benzer hislerin dile getirildiğine tanık oluyor. Örneğin, Facebook'ta önemli bir mevkide çalışan Chamath Palihapitiya bir konuşmasında olumsuz etkilerinden dolayı çocuklarının "bu saçmalığı kullanmalarına izin vermediğini" söylerken, iPhone'u icat eden isimlerden Tony Fadell ise "Dünyaya ne getirdik böyle diye düşünerek soğuk terler içinde uyanıyorum" diyor. Facebook'un en eski yatırım-

cılarından Sean Parker sitenin oluşum sürecinden beri kendilerine şu soruyu sorduklarını söylüyor: "Zamanınızı ve dikkatinizi nasıl alabildiğine tüketebiliriz?"

Nitekim son yıllarda ortaya çıkan "reels" ve "shorts" videolarının da sonsuz kaydırma icadının yeni bir hali olduğu ve bu soruna daha ciddi bir boyut kazandırdığı ortada.

Niçin daha fazla kaydırmamızı istiyorlar, sorusunun daha fazla reklam ve daha fazla kazanç şeklinde bir amacı olmakla birlikte bunun yanı sıra çok daha çarpıcı bir şeyden söz ediliyor: "Facebook'ta, Snapchat'te, Twitter'da her mesaj gönderdiğinizde veya durum güncel-

lemesi yaptığınızda, Google'da yaptığınız her aramada söylediğiniz her şey taranıyor, tasnif ediliyor ve depolanıyor. Bu şirketler sizi hedef almak isteyen reklamcılara satmak üzere profilinizi çıkarıyorlar. Size özgü bir "reklam profili" oluşturalıyor."

Dolayısıyla düşündüğümüz ama dillendirmediğimiz bir şeyin dahi reklam olarak karşımıza çıkmasının açıklamasını da kitap bu noktadan yapıyor ve buna "gözlem kapitalizmi" adını veriyor. "Hedeflenmiş reklamlar sunmak için dinleme yapıyor değiller aslında. Size dair oluş-

turdıkları model o kadar isabetli ki size sihirbazlık gibi gelen öngörülerde bulunuyorlar."

Çözüm hususunda öncelikle gözetim kapitalizminin tamamen yasaklanması gerektiğini ifade eden yazar, bireysel anlamda herkesin bu konuda kendisine özgü bir çözüm geliştirip ekranla mesafeyi koruma hususunda inisiyatif alması gerektiğine vurgu yapıyor.

Yazarın telefon ve benzeri cihazlar olmadan günde bir saat yürümek, uykuya geçmeden iki saat önce ekranla bağlantıyı

koparmak, uyanır uyanmaz ekrana yönelmemek, çocuklarla oyun oynayarak vakit geçirmek ve onlara alternatifler üretmek, düzenli uyku gibi kritik bazı önerileri bulunuyor.

Son dönemlerde giderek artan aşırı ekran tüketimi, dikkat dağınıklığı ve odaklanamama sorunları karşısında sorunun tespiti, nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili oldukça kapsamlı tespitleri bulunan bu kitabı tavsiye ediyoruz.

PEYGAMBERİMİZ VE MÜSLÜMAN ŞAHSİYET İNŞASI

YAREN GÜRLER

Neydi onları özel kılan?
İsimleri mi? Aileleri mi?
Yoksa şan ve şöhretleri mi?
Şahsiyetleriydi onları özel kılan.
Cennet bahçelerinin sultanları
kılan...

Bu dünyaya gelme amacımız,
yaratıcımız olan Rabbimizi bul-
mak ve bu dünya hayatında
adaleti ve düzeni sağlamaktır.

Çünkü Ademoğlu bu dünyada
elçi olarak görevlendirilmiştir.
Bu imtihan dünyasını anlama-
mız için Allah-u Teala bize nur
olan Kur'an'ı Kerim'i indirmiştir.
Kur'an' ı Kerim dünya hayatının
kılavuzu gibidir. Bu kılavuzu
yerinde ve düzgün bir şekilde
anlamak için bir rehber ihtiyacı-
mız vardır. O da alemlere

rahmet olarak gönderilmiş olan
Peygamber Efendimiz (sav) İdir.
Peygamber Efendimizin örnek-
liği Müslüman şahsiyet inşası
açısından elzemdir.

"And olsun ki Allah Resûlü'nde
sizin için; Allah'a ve ahiret
gününe kavuşmayı uman, Allah'ı
çokça zikreden kimseler için gü-
zel bir örnek vardır."(Ahzab,21)
buyurulmuştur.

Allah Rasulünden sonra
bize öncülük eden sahabeler,
Müslüman şahsiyetler vardır.
"Ashabım yıldızlar gibidir,
hangisine uyarsanız hidayeti
bulursunuz."

Rezin tahriç etmiştir.(Hadisin bir-
inci kısmını Cami'u'us-Sağir'de
kaydeder.(Feyzu'l-Kadir 4, 76)
ikinci kısmı da Ibnu Abdî'l-Berr,
Cami'u'l-ilm'de kaydetmiştir.(2,
91)

Hepsi birbirinden değerli olan
sahabeler peygambere itaatte
bizim için en önemli örneklerdir.
Sahabenin her biri Kur'an'a ve
sünnete uyarak şahsiyetlerini
peygamber yolunda oluşturu-

muş ve bize şahsiyet inşasında değerli örnekler olmuşlardır.

Şahsiyet inşası için ilk başta insan kendi nefsinin dizginlemeli, köreltmelidir. Yani ilk başta insan nefsinin terbiye etmeli, arzu ve isteklerini dizginlemeli, düzgün bir şahsiyet ile kendini yetiştirip toplumdaki tebliğ görevini yapmalıdır.

Şahsiyet inşası için ilk başta insan iman etmeli, sonrasında ihlaslı bir kul olmalı, bilgili ve ilimli olmalı, sonra öğrendiklerini amele geçirmeli, hayata geçirdiği amellerle birlikte güzel ahlakı kuşanıp Müslüman şahsiyet zırhıyla direnmelidir.

Peygamberimizin sünnetinden,

ashabın yaşamından dersler çıkararak şahsiyetimizi bilinçli bir şekilde oluşturmaliyiz.

Modern dünyada örneklerimizi güzel seçmezsek ziyana uğrayanlardan oluruz.

MÜSLÜMAN ŞAHSIYETTE BULUNMASI GEREKEN BELLİ BAŞLI ÖZELLİKLER:

-Bukalemun gibi olmamalı (girdiği her ortamın şeklini almamalı, belli bir duruşu olmalı, kemal sahibi olmalıdır.)

-İyi bir hatib olmalı, hitabetini sağlamlaştırmalı ki görevi olan tebliği yerine getirebilsin.

-Zahid olmalı, zühd bir hayat

yaşamalı, vehim hastalığına kapılmamalı.

-Entellektüel olmalı.

-Takvayı kuşanıp sorumluluk sahibi olmalı ve Allah'ın yasaklarından sakınmalı.

-Riyadan, gösterişten uzak durmalıdır.

-ihسان sahibi olup davranışlarına ve yaptıklarına dikkat etmelidir.

-Sıdk olmalıdır...

Önümüzde Allah'ın Rasulü ve sahabe olduğu müddetçe, onları örnek alıp güzel bir şahsiyet oluşturmak bizi sonsuz bir saadete eristirecektir.

Vesselam...

**BUGÜN ATEŞKES,
YARIN KUDÜS'ÜN ÖZGÜRLÜĞÜ!**

SELAM OLSUN ŞEHİTLERİMİZE

SELAM OLSUN DİRENİŞ ERLERİNE

SELAM OLSUN DİRENİŞ HALKINA

SELAM OLSUN DİRENİŞİN ZAFERİNE